

Návrh věcného záměru zákona o připravenosti občanů k obraně státu

III.

*„Neptej se, co může udělat Tvá zem pro Tebe.
Ptej se, co můžeš udělat Ty pro Tvoji zem.“
J.F.K.*

I. DŮVOD PŘEDLOŽENÍ NÁVRHU VĚCNÉHO ZÁMĚRU ZÁKONA

Vláda České republiky svým usnesením ze dne 5. června 2017 č. 431 k přípravě návrhu věcného záměru zákona, kterým budou vytvořeny právní podmínky pro zvyšování fyzické zdatnosti obyvatel České republiky, jejich znalostí a dovedností a vytváření mravních vlastností a etických zásad, které by mohli využít k obraně státu (zákon o dobrovolné účasti obyvatel na zajišťování obrany státu) schválila záměr Ministerstva obrany využít fyzického, vědomostního, dovednostního a věcného potenciálu obyvatel České republiky k jejich dobrovolnému zapojování do plnění úkolů ozbrojených sil České republiky a vytvořit širokou základnu pro zvyšování jejich fyzické zdatnosti, znalostí a dovedností a vytváření mravních vlastností a etických zásad, které by mohli využít k obraně státu.

Citovaným usnesením byl současně ministru obrany uložen úkol vypracovat a vládě České republiky do 31. srpna 2017 předložit návrh věcného záměru zákona, kterým budou vytvořeny právní podmínky pro zvyšování fyzické zdatnosti obyvatel České republiky, jejich znalostí a dovedností a vytváření mravních vlastností a etických zásad využitelných k obraně státu, jímž budou rozpracovány zásady uvedené v záměru Ministerstva obrany tak, jak je charakterizován výše.

II. PŘEHLED PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ, K NIMŽ SE VĚCNÝ ZÁMĚR VÁŽE

Vyhodnocení dosahu a dopadů navrhované právní úpravy je provedeno podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace, a tedy tato část návrhu věcného záměru zákona je zpracována v souladu s čl. 4 odst. 2 Legislativních pravidel vlády s odkazem na její umístění v závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace, která je samostatnou částí předkládaného materiálu.

III. ZHODNOCENÍ STÁVAJÍCÍ PRÁVNÍ ÚPRAVY (JEJÍ PŘÍSLUŠNÉ ČÁSTI)

Vyhodnocení dosahu a dopadů navrhované právní úpravy je provedeno podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace, a tedy tato část návrhu věcného záměru zákona je zpracována v souladu s čl. 4 odst. 2 Legislativních pravidel vlády s odkazem na její umístění v závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace, která je samostatnou částí předkládaného materiálu.

IV. NÁVRH VĚCNÉHO ŘEŠENÍ

Vyhodnocení dosahu a dopadů navrhované právní úpravy je provedeno podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace, a tedy tato část návrhu věcného záměru zákona je zpracována v souladu s čl. 4 odst. 2 Legislativních pravidel vlády s odkazem na vyhodnocení jednotlivých variant věcného řešení v závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace, která je samostatnou částí předkládaného materiálu.

IV.1 Vztah navrhovaného řešení k závěrům vyhodnocení stávající právní úpravy

Navrhovaná řešení vycházejí ze záměru vytvořit právní regulaci k dosažení účelu návrhu věcného záměru zákona, a proto sledují jednak vyhodnocení aktuálního stavu právního řádu vůči zjištěným potřebám praxe v oblasti zajišťování obrany státu a vyhodnocení oblastí neupravených právním řádem, které jsou překážkou možnosti zajistit připravenost občanů (obyvatel) k obraně státu a zvýšit odolnost státu proti hrozbám vnějšího napadení.

Podrobnosti vztahu provedeného vyhodnocení právního a skutkového vztahu dané oblasti a navrhovaného věcného řešení vyplývají z části I závěrečné zprávy obecného hodnocení dopadů regulace.

IV. 2 Odůvodnění zpracování návrhu věcného řešení novou zákonnou úpravou

V části I návrhu věcného záměru zákona a dále v kapitolách I.2, I.3.3. a I.3.5 závěrečné zprávy obecného hodnocení dopadů regulace jsou uvedeny cíle, kterých by budoucí regulací mělo být dosaženo v zájmu připravenosti občanů (obyvatel) k obraně státu a posílení jeho odolnosti vůči hrozbám vnějšího napadení, přičemž cesty (legislativní možnosti) k jejich dosažení korespondují s prokázanou absencí právní úpravy pro uplatnění nových působností, stanovení práv a povinností a provedení regulace, pro kterou je požadována forma zákona. Souběžně s těmito požadavky na provedení neexistující úpravy nebo doplnění nově

konstituovaných vztahů k existujícím podmínkám dobrovolné přípravy občanů k obraně státu je nutné přihlédnout k detekované potřebě vytvořit systematickou, předvídatelnou a neroztříštěnou právní úpravu tak, jak bohužel dnes v právním řádu provedena je.

Pokud si tedy návrh věcného záměru zákona klade za cíl zpracovat správné věcné řešení zahrnující veškeré související vazby dopadů do sféry

- ekonomické,
- sociální,
- ochrany soukromí,
- vytváření pracovních příležitostí,
- zvyšování fyzické a psychické odolnosti občanů,
- zvyšování vědomostního a morálního potenciálu občanů,

Pokud si tedy návrh věcného záměru zákona klade za cíl zpracovat správné věcné řešení zahrnující veškeré související vazby dopadů do sféry

- ekonomické,
- sociální,
- ochrany soukromí,
- vytváření pracovních příležitostí,
- zvyšování fyzické a psychické odolnosti občanů,
- zvyšování vědomostního a morálního potenciálu občanů,

je zřejmé, že pro naplnění očekávaných efektů musí být přijat zákon, jímž bude komplexně, systematicky, dlouhodobě a ověřitelným způsobem nastavena regulace právních vztahů v oblasti dobrovolné přípravy občanů ve zvládnání krizových situací včetně získávání schopností využitelných pro obranu státu. Základním cílem je vytvoření vazby na budoucí využití takto předem se připravujících občanů v celé škále krizových situací až po podporu plnění úkolů ozbrojených sil. Základním předpokladem je pak výkon všech takových aktivit v míru výhradně na základě dobrovolné účasti občanů.

Celý koncept musí respektovat postupné stírání dříve zřejmých hranic mezi jednotlivými typy hrozeb. Není možné a ani žádoucí soustředit se výhradně na podporu přímo vojenských schopností, naopak i vzhledem k novým typům například tzv. hybridních hrozeb je nezbytné podporovat co nejširší množinu schopností využitelných při zvládnání celého spektra potencionálních hrozeb.

Jakkoliv je oblast brannosti veřejností vnímána nejčastěji v souvislosti se zbraněmi a jejich používáním, ukazuje se, že současné bezpečnostní prostředí vyžaduje především vysokou resilienci společnosti spočívající v informovanosti a schopnosti zvládnout krizové situace, přičemž vojenské schopnosti jsou pouze jedním z mnoha nástrojů.

Profesionalizace ozbrojených sil vedla mimo pozitivních dopadů zároveň k zásadnímu snížení jejich počtů příslušníků ozbrojených sil a tedy i ke snížení schopnosti ozbrojených sil být zálohou státu i pro krizové situace nevojenského charakteru. Zvýšení schopností občanů orientovat se v krizových situacích může být uvedený výpadek sil částečně přinejmenším nahrazen.

Základním cílem záměru je vytvořit velmi širokou základnu, která každému občanovi (obyvateli České republiky) umožní správně (kvalifikovaně) reagovat na situace ohrožující

svrchovanost státu nebo životy, zdraví a majetek osob, ochránit sebe, popřípadě přispět k ochraně druhých, a nesprávným chováním neztěžovat plnění úkolů ozbrojeným silám České republiky. Současně by měly být vytvořeny přístupy k věcné (metodické, školitelenské, apod.) a finanční podpoře, které zvýší motivaci k vlastnímu provádění činností přípravy, zkvalitní její realizaci a zajistí její očekávané přínosy, které především zájem jeho občanů, a tím také zájem státu.

V této souvislosti by tedy spíše přicházelo v úvahu, aby do nově připravované legislativní úpravy byla inkorporována existující velmi obecná a roztržitá existující úprava dobrovolné přípravy občanů k obraně státu, když je přitom nutné vnímat odlišnost obsahu přípravy občanů k obraně státu podle zákona č. 222/1999 Sb. (dobrovolnost, nemotivující nabídka, nejednotnost formy a obsahu přípravy, neověřování výsledků apod.) a mnohem širší věcné i organizační řešení zajišťování připravenosti občanů (obyvatel) k obraně, včetně jejich reálného zapojení se do přípravy k plnění úkolů ozbrojených a využití této přípravy v budoucím začlenění do plnění těchto úkolů a jejich podpory. Je velmi obtížně představitelné, aby nově navrhovaná všestranná koncepce byla zcela nesystematicky a nevhodně připojována k dílčím úpravám stávajícím (což by koneckonců vedle také k její roztržitosti a nesystematičnosti), zatímco opačný postup by byl logickým řešením zajišťujícím žádoucí provázanost obou oblastí.

Ministerstvo obrany průběžně vyhodnocuje potřeby ozbrojených sil České republiky tak, aby státu (resp. vládě České republiky) umožnilo v potřebném rozsahu, čase a kvalitě zajišťovat jeho obranu, a proto podstatné pro zpracování budoucí regulace je skutečnost, že byly konstatovány nedostatky a neúčinnost dosavadní úpravy.

Nová koncepce (vládou schválený záměr) vytvoření potřebného zázemí pro podporu plnění úkolů ozbrojených sil České republiky se primárně týká zázemí profesionálního, popřípadě personálního, spočívajícího ve vybudování dostatečných a spolehlivě vycvičených záloh. Srovnatelnou pozornost je nutné věnovat také všeobecné přípravě obyvatelstva k žádoucímu a předvídatelnému chování v případech obrany státu nebo plnění jiných úkolů ozbrojených sil v době míru, a to včetně dobrovolného zapojování vědomostního, znalostního a věcného potenciálu občanů České republiky na plnění úkolů obrany státu. Toto zapojování však může přinést sledovaný efekt pouze v případech, kdy občané využijí svých vědomostí, dovedností, profesních návyků nebo věcného vybavení „sjednaným způsobem“, tedy s potřebnou mírou informací o možnostech jejich začlenění k plnění úkolů obrany státu, se znalostí struktur, ve kterých budou působit, ale také s potřebnou mírou praktických návyků a zkušeností. Celý tento záměr však pro jeho přivedení do praxe vyžaduje provázanou a ucelenou právní úpravu, již lze dosáhnout pouze formou nového zákona, nikoliv roztržitými novelizacemi řešení dílčích úkolů celé navrhované koncepce.

V. ZPŮSOB PROMÍTNUTÍ NAVRHOVANÉHO VĚCNÉHO ŘEŠENÍ DO PRÁVNÍHO ŘÁDU

V.1 Navrhované změny (zrušení) zákonů nebo jejich ustanovení

Provedené hodnocení možností legislativního zpracování navrhovaných variant věcného řešení jednotlivých oblastí, jimiž je obsahově popsán účel návrhu věcného záměru zákona, v této fázi legislativního procesu nenasvědčuje tomu, že by bylo nutné vedle zpracování samotného zákona o připravenosti občanů k obraně státu provádět také změny v již existujících zákonech, a to jak ve smyslu jejich doplnění nebo zrušení existující právní úpravy.

Návrhem věcného záměru zákona je naopak provedeno vyhodnocení, které prokazuje vazby mezi existující právní úpravou zajišťování vnější bezpečnosti České republiky (obranu státu) a doplňující navrhovanou úpravou koncepce zajišťování připravenosti občanů k tomuto účelu v době míru na základě vytvořené struktury vazeb vycházející z existujícího zázemí nabídky služeb v jednotlivých oblastech, souborně naplňujících definování pojmu „příprava občanů k obraně státu“ podle § 52 odst. 3 zákona č. 222/1999 Sb. a doplněné o nabídku dalších aktivit vytvořenou státem. Tato nová struktura pak vytvoří motivační prostředí, které jednak umožní sledovat stav připravenosti velké části občanů k obraně státu, popřípadě na základě tohoto zjištění doplňovat formy nabídky, jednak umožní položit důraz na dosud opomíjené nebo nedostatečně využívané prvky vzdělávání a osvěty v oblasti etické, mravní, vzdělanostní (k tomu viz kapitola V.3 tohoto dokumentu a kapitoly I.3.5., I.3.7 a I. 5 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace).

V.2 Návrh vypracování nové právní úpravy

Zdůvodnění potřeby zpracování nové právní úpravy je podrobně provedeno v kapitole II. 3, resp. ve vyhodnocení vztahu navrhované regulace a právního řádu provedené v části II. a III. návrhu věcného záměru zákona, ze kterých rovněž vyplývá, že vzhledem k nově zakládaným povinnostem nebo podmínkám výkonu činností, pro něž je vyžadováno jejich stanovení zákonem, musí mít budoucí právní úprava podobu zákona.

V. 3 Základní představa o obsahu právních norem určených k provedení navrhovaného věcného řešení

V rámci zpracování návrhu věcného záměru zákona se jako účelné legislativní řešení prokázalo zpracování zákona obsahujícího základní nezbytnou úpravu právních vztahů s tím, že podrobnosti jejich realizace budou upraveny na základě zmocnění prováděcími právními

předpisy. V zákoně tedy budou upravena práva a povinnosti vymezující základní vztahy naplňující předmět a účel zákona a dále pak také provedena úprava těch vztahů, kde jiný právní předpis stanoví jejich jedinou možnost právního řešení, a to formou zákona.

Zmocnění by měla umožnit stanovení podrobností realizace připravované regulace zejména v těchto oblastech:

1. stanovení bližších podmínek zpracovávání informací a údajů (jednak evidence vydaných osvědčení o absolvování střeleckého výcviku v rámci začlenění držitele palné zbraně do obecného výcviku k obraně státu, jednak informační systém o splnění požadovaných kritérií branně – sportovní přípravy dobrovolníků, kteří by rámci odvodních řízení provedených na základě nařízení vlády po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu byly okamžitou podporou plnění úkolů ozbrojených sil), *a to například tiskopisy předávaných údajů a informací a režim jejich uchování, tiskopisy žádostí i ukončení zpracovávání údajů, tiskopis předmětného osvědčení;*
2. stanovení kritérií dobrovolného výcviku střelců a kritéria pro udělení osvědčení pro zahájení řízení podle čl. 6 odst. 2 směrnice o kontrole nabývání a držení palných zbraní (*rozsah výcviku, kvalifikační požadavky, rozsah teoretické průpravy a dalších požadavků mimo střelecké aktivity*),
3. stanovení kritérií pro tvorbu a výkon činností týmu akreditovaných školitelů a požadavků na jejich kvalifikační růst [*školitelský tým bude vytvořen jako tým podpory přípravy členů spolků, ale i dalších občanů (obyvatel) v jednotlivých oblastech výcviku, výchovy a vzdělávání, a to z členů spolků, s využitím instruktorů a dalších odborníků Armády České republiky, popřípadě Vojenské policie*];
4. stanovení minimálních požadavků na výchovu, výcvik a osvětovou činnost v jednotlivých oblastech zajišťování připravenosti občanů k obraně státu [*stanovení oblastí a v nich dosahované požadované úrovně výcviku, resp. získaných znalostí a dovedností představuje zásadní předpoklad umožňující sledovat stav připravenosti občanů (obyvatel) k obraně státu*],
5. stanovení minimálního obsahu vydávaných metodik (*sjednocení úrovně vydávaných dokumentů, předvídatelnost jejich obsahu a forma zpřístupnění*);
6. stanovení požadavků na zapojení spolku do struktury přípravy občanů k obraně státu [*v tomto případě bude vydání prováděcího právního předpisu závislé na zvolené variantě řešení volnějšího nebo „těsného“ vztahu koordinačního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoby)*].

V. 4 Zajištění souladu navrhovaného právní řešení:

V.4.1 s ústavním pořádkem

Skutečnost, že návrh věcného záměru zákona, resp. jím navrhovaná věcná řešení budoucí regulace, je (bude) v souladu s ústavním pořádkem, dokládá rozbor právních předpisů, resp. konkrétně také jejich částí, které se k dosažení účelu návrhu věcného záměru váží (viz kapitoly I.3.7 a I. 5 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace).

V části II. 5. závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace je pak podrobněji vyhodnoceno, jakým způsobem je v navrhovaném řešení jejich obsah a účel promítnut.

Vzhledem k absenci právní úpravy sledující regulaci právních vztahů k dosažení účelu návrhu věcného záměru zákona, nelze posuzovat soulad navrhovaného řešení s nálezy Ústavního soudu, které se k dané oblasti vztahují.

V.4.2 s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Právo sdružovat se

Jedna z oblastí navrhovaných věcných řešení budoucí regulace se týká spolupráce státu a spolků ve prospěch využití spolkového potenciálu pro zvyšování odolnosti jedince pro účely obrany státu, a tím také pro zajištění připravenosti a odolnosti ke shodným účelům skupin osob i státu jako takového. Zcela specifickou skupinu pak ještě vytvářejí členové spolků, kteří se díky svému zájmovému zaměření na základě principu dobrovolnosti a mimo výkon branné povinnosti přihlásí k užšímu zapojení do přípravy k plnění úkolů ozbrojených sil České republiky. Návrh věcného záměru zákona se také proto dotýká práva veřejně se sdružovat.

Právo veřejně se sdružovat v zájmových spolcích je základním právem nejen pro občany daného státu, ale pro všechny osoby, které se v něm nacházejí. Toto právo je proto třeba vnímat jako jednu z institucionálních záruk svobody projevu, kdy smyslem sdružení je organizačně umožnit vytvoření organizačních struktur pro vyjadřování a prosazování názorů a zájmů jeho členů a stoupenců. Zahrnuje rovněž právo nebýt členem žádného sdružení a nebýt kvůli takovému rozhodnutí diskriminován (viz např. Sigurjónsson v. Island, rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 30. června 1993, a Gustafsson v. Švédsko ze dne 25. dubna 1996). Proto také návrh věcného záměru zákona jako svého individuálního adresáta stanoví občana České republiky a její další obyvatele. Uvedené skutečnosti korespondují se stanovenou zásadou realizace jeho záměru mimo výkon branné povinnosti, jejímž nositelem je – s výjimkou stanovenou branným zákonem v případě dobrovolného převzetí výkonu branné povinnosti – státní občan České republiky starší 18 let.

Svoboda sdružování je na mezinárodní úrovni zaručena především v čl. 20 **Všeobecné deklarace lidských práv**, čl. 22 **Mezinárodního paktu o občanských a politických právech** a čl. 11 **Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod**.

Čl. 20 Všeobecné deklarace lidských práv stanoví, že „každému je zaručena svoboda pokojného shromažďování a sdružování“ a že „nikdo nesmí být nucen, aby byl členem nějakého sdružení“. Přestože je tato deklarace sama o sobě právně nezávaznou rezolucí (tzv. „soft law“), tak hodnoty, které obsahuje, jsou ve světě akceptovány do té míry, že je všeobecně považována za součást mezinárodního obyčejového práva, které je závazným pramenem mezinárodního práva. Návrh věcného záměru zákona oba principy pro sdružování osob plně respektuje, když si jako výchozí zpracovatelskou zásadu stanovil bezvýhradné užití principu dobrovolnosti při budování nové kvality vztahu mezi státem a občanem, jehož

obsahem je využití schopností, znalostí a dovedností občanů pro posilování odolnosti státu před vnějším napadením.

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech zaručuje sdružovací právo v čl. 22, který stanoví, že „každý má právo na svobodu sdružovat se s jinými, i právo zakládat na ochranu svých zájmů odborové organizace a přistupovat k nim. Výkon tohoto práva nesmí být žádným způsobem omezován; výjimkou jsou omezení, jež jsou stanovena zákonem a jež jsou nutná v demokratické společnosti v zájmu národní nebo veřejné bezpečnosti, veřejného pořádku, ochrany veřejného zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných. Nic v tomto článku nebrání omezit zákonem výkon tohoto práva příslušníkům ozbrojených sil a policie“.

Obdobným způsobem upravuje sdružovací právo Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod v čl. 11, podle kterého „má každý právo na svobodu pokojného shromažďování a na svobodu sdružovat se s jinými, včetně práva zakládat na obranu svých zájmů odbory nebo vstupovat do nich. Na výkon těchto práv nemohou být uvalena žádná omezení kromě těch, která stanoví zákon v případě, že jsou nezbytná v demokratické společnosti pro zajišťování národní bezpečnosti nebo veřejné bezpečnosti, předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky, anebo ochrany práv a svobod jiných. Tento článek nebrání uvalení zákonných omezení na výkon těchto práv příslušníky ozbrojených sil, policie a státní správy“.

Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod i Mezinárodním paktem o občanských a politických právech používané neurčité právní pojmy bezpečnost státu, veřejná bezpečnost, veřejný pořádek, předcházení trestným činům a ochrana práv a svobod druhých, pro které je přípustné omezení sdružovacího práva, je třeba vykládat tak, že k tomuto omezení může dojít toliko ve výjimečných případech. Typickým případem je vyvíjení činnosti spolku směřující k potlačení práv a svobod člověka.

V uvedených souvislostech návrh věcného záměru zákona jednak využívá výkon práva sdružovat pro využití existujícího spolkového zázemí, které může být využito pro zvýšení účinnosti přípravy občanů (obyvatel) k obraně státu a zajištění jejich osobní odolnosti pro případy zvládnutí životních situací v době vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, jednak předpokládá přijetí opatření zabráňujících aktivnímu zapojení spolků nebo samotných osob do plnění některých úkolů ozbrojených sil, pokud vyvíjely jakoukoliv činnost směřující k potlačení práv a svobod člověka nebo takovou činnost jakýmkoliv způsobem podporují.

Sdružovací právo se nevztahuje na veřejnoprávní korporace (blíže viz Le Compte, Van Leuven a De Meyere proti Belgii, rozsudek ESLP ze dne 23. června 1981, stížnosti č. 6878/75 a 7238/75). Tyto nejsou zakládány v důsledku projevu soukromé vůle, nýbrž vznikají veřejnoprávním aktem - zákonem. Jejich primárním smyslem není umožnění svobody projevu a názorů, ale decentralizace výkonu státní moci, kdy tyto korporace "odlehčují" státu od plnění funkcí, které by za jiných okolností musel plnit sám a jejich svěřeni korporaci je po všech stránkách efektivnější, než kdyby je vykonával on sám. Právní formu veřejnoprávní korporace by podle jedné z navrhovaných variant mohl mít také předpokládaný administrátor a koordinátor (tzv. zastřešující osoba) záměru, který bude metodicky usměřňovat výkon zamýšlených činností, ověřovat kvalitu realizovaných cílů, poskytovat metodickou a školitelenskou podporu a kompletně zajišťovat využívání schválených dotačních titulů. Zastřešující osoba by (podle jedné z navrhovaných variant) také mohla být správcem výše

uvedeného informačního systému, ale současně také správcem informačních stránek, na kterých budou zpřístupněny dokumenty metodického a vzdělávacího obsahu a popisy zvládání životních situací pro případy vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Zastřešující osoba by rovněž měla koordinovat požadavky na využívání výcvikového zázemí, vojenských prostorů a objektů Armády České republiky spolky, stejně jako osvědčovat výcvik držitelů zbraní kategorie A podle směrnice o kontrole nabývání a držení zbraní pro účely zajišťování obrany České republiky jako předpoklad pro vydání povolení k jejich držení Ministerstvem vnitra.

Obchodování se zbraněmi

Připravovaný návrh věcného záměru zákona nemá žádnou souvislost s obchodováním s palnými zbraněmi, které na mezinárodní úrovni reguluje zejména **Evropská úmluva o kontrole nabývání a držení střelných zbraní jednotlivými osobami** (publikovaná pod č. 46/2002 Sb. m. s.) a Smlouva o obchodu se zbraněmi (publikovaná pod č. 36/2015 Sb. m. s.), proto se věcný záměr těmito dokumenty dále nezabývá.

Ochrana soukromí a ochrana před nedůvodným shromažďováním osobních údajů

Návrhem věcného záměru zákona vyhodnocovaná věcná řešení budoucí regulace předpokládají také vytvoření informačního zdroje, do kterého občané, kteří se hodlají aktivně zapojit do přípravy k plnění úkolů ozbrojených sil České republiky na základě svého dobrovolného rozhodnutí a v jimi zvolené míře, mohou na základě písemného prohlášení sdělit své identifikační a kontaktní údaje, profesní zaměření a dovednosti, jimiž by chtěli přispívat k obraně státu. Podle míry začlenění občanů (obyvatel) do tohoto systému by pak bylo podle jedné z navrhovaných variant možné zvážit, zda by v tomto informačním zdroji neměly být vedeny také údaje o základním zdravotním stavu těchto osob a další údaje (resp. informace), které jsou využitelné pro obranu státu (opět dobrovolně sdělované, avšak zpracováváné za podmínek vedení údajů v informačních systémech pro účely zajišťování obrany České republiky). V této souvislosti by bylo také možné - podle jedné z navrhovaných variant věcného řešení - částečně jako zdroje údajů využít existujících databází spolků vedených jako členská evidence. Podmínky nakládání s těmito osobními údaji a ochrana osobních údajů jsou rámcově rozpracovány v části II. 5 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace, a to s přihlédnutím k mezinárodním závazkům České republiky, stejně jako k právu Evropské unie.

Z mezinárodních smluv je pro zajištění podmínek ochrany osobních údajů nutné pozornost věnovat také Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních údajů, jejímž smyslem je zaručit na území každé smluvní strany každé fyzické osobě, ať je jakékoli národnosti nebo pobývá kdekoli, úctu k jejím právům a základním svobodám, a zejména k jejímu právu na soukromý život, se zřetelem k automatizovanému zpracování osobních údajů, které se k ní vztahují. Vzhledem k předpokládanému zpracovávání osobních údajů a zejména účelu jejich zpracování - byť by se jednalo o zpracování pro účely obrany státu - je nutné mít na paměti, že Úmluva do automatizovaného zpracování údajů zahrnuje jejich ukládání na nosiče dat, provádění logických a/nebo aritmetických operací s těmito údaji, jejich změny, výmazy, vyhledávání

nebo rozšiřování, pokud jsou uskutečňované zcela nebo zčásti pomocí automatizovaných postupů. K tomu je však nutné uvést, že směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES se (zprostředkovaně s využitím zákona č. 101/2000 Sb.) vztahuje na zcela nebo částečně automatizované zpracování osobních údajů, jakož i na neautomatizované zpracování osobních údajů, které jsou obsaženy v rejstříku nebo do něj mají být zařazeny (čl. 3 odst. 1); zákon č. 101/2000 Sb. se pak vztahuje na veškeré zpracovávání osobních údajů, ať k němu dochází automatizovaně nebo jinými prostředky.

Kromě podmínek nakládání s osobními údaji se uvedená úmluva zabývá také tokem osobních údajů přes hranice a spoluprací mezi smluvními stranami. Ustanovení této úmluvy se použijí především ve vztahu k třetím zemím, které nejsou členy Evropské unie. V tomto rozsahu se však návrh věcného záměru zákona vzhledem ke svému účelu k úmluvě neváže.

Jak již je naznačeno, v rámci Evropské unie danou problematiku upravují zejména příslušné normy primárního a sekundárního práva Evropské unie (k tomu viz také kapitola V.4.3 tohoto dokumentu).

Na zpracování jednotlivých variant věcného řešení z hlediska garance práva na ochranu soukromí pak dopadá rovněž **Všeobecná deklarace lidských práv**, konkrétně její čl. 3 a 12.

Čl. 3 stanoví, že „každý má právo na život, svobodu a osobní bezpečnost“. Čl. 12 poté již konkrétněji deklaruje, že „nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst. Každý má právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům“. Tyto dva články jsou právním východiskem také pro další mezinárodněprávní dokumenty, např. pro Mezinárodní pakt o občanských a politických právech.

Mezinárodní pakt o občanských a politických právech právo na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí upravuje obdobně jako již uvedené dokumenty mezinárodního práva, když úprava práva na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromí je zpravidla jednotlivými dokumenty přejímána nebo pouze částečně doplňována. Mezinárodní pakt o občanských a politických právech tak ve svém čl. 9 stanoví, že „každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost“. Čl. 17 paktu poté identicky jako Všeobecná deklarace lidských práv doplňuje, že „nikdo nesmí být vystaven svévolnému zasahování do soukromého života, do rodiny, domova nebo korespondence, ani útokům na svou čest a pověst. Každý má právo na zákonnou ochranu proti takovým zásahům nebo útokům“.

Pro návrh věcného záměru zákona je pak neméně důležitým dokumentem, který vychází ze Všeobecné deklarace lidských práv, a to **Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod (tzv. Evropská úmluva o lidských právech)**, a to kromě jiného také proto, že umožňuje smluvní straně, aby se obecně odchýlila od ustanovení Úmluvy, pokud je taková výjimka upravena vnitrostátním právem a pokud představuje nezbytné opatření v demokratické společnosti pro ochranu mj. také bezpečnosti státu (čl. 8 odst. 2); ve vztahu k právu na ochranu soukromí pak Úmluva konkrétně stanoví, že „státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu národní bezpečnosti, veřejné bezpečnosti, hospodářského blahobytu země, ochrany pořádku a předcházení zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky

nebo ochrany práv a svobod jiných“. Současně je čl. 8 deklarováno, že „každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence“.

Jednotlivá ustanovení uvedené úmluvy zakotvují tzv. minimální standard ochrany, což znamená, že smluvní strany mohou ve svých vnitrostátních právních řádech chránit osobní údaje přísněji, než požaduje Úmluva. V návaznosti na úmluvu byl poté přijat Dodatkový protokol k Úmluvě o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat o orgánech dozoru a toku přes hranice, který, jak název napovídá, zakotvuje nový kontrolní mechanismus a upravuje problematiku předávání osobních údajů do států, které neratifikovaly úmluvu.

Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod ze dne 4. listopadu 1950 je nejdůležitější lidskoprávní úmluvou sjednanou v rámci Rady Evropy a základem regionálních úprav lidských práv v Evropě (viz kapitola V.4.3).

Dalším mezinárodněprávním dokumentem stojícím v této souvislosti za zmínku je Směrnice o ochraně soukromí a přeshraničních tocích osobních údajů, která byla přijata jako doporučení Rady Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD), a která se vztahuje na osobní údaje v soukromém i veřejném sektoru. Výjimek ze zásad uvedených ve směrnici vztahujících se mj. k národní bezpečnosti by mělo být co nejméně a takové výjimky by měly být zveřejněny. Stejně tak tento dokument upravuje pouze tzv. minimální stupeň ochrany, který nebrání v přijetí přísnější regulace ochrany osobních údajů.

V této kapitole uvedené dokumenty mezinárodního práva na jednotlivá navrhovaná věcná řešení návrhu věcného záměru zákona dopadají svými zásadami, avšak na zajištění souladu budoucí regulace s nimi je třeba pohlížet jednak z hlediska již citovaných výluk jejich užití pro případy zajišťování obrany státu, jednak vzhledem k inkorporaci těchto zásad do práva Evropské unie, které je podrobněji ve vztahu k návrhu vyhodnoceno v kapitole V.4.3.

V.4.3 se závazky vyplývajícími pro Českou republiku z členství v Evropské unii

Sdružovací právo

Sdružovací právo je upraveno rovněž na úrovni Evropské unie, konkrétně v **Listině základních práv EU**, která se okamžikem vstupu Lisabonské smlouvy v platnost dne 1. prosince 2009 stala součástí primárního práva. Její čl. 12 stanoví, že „každý má právo na svobodu pokojného shromažďování a na svobodu sdružovat se s jinými na všech úrovních, zejména pokud jde o záležitosti politické, odborové či občanské, což zahrnuje právo každého zakládat na ochranu svých zájmů odbory a vstupovat do nich“.

Ve vztahu k návrhu věcného záměru zákona není nutné navrhované varianty posuzovat co do zajištění práva svobodně se sdružovat, neboť předpokládaná spolupráce nezakládá povinnost osob se sdružit za účelem přípravy k obraně státu, naopak využívá skutečnosti, že tyto osobou již sdruženy být mohou (ale také mohou být vedle právní formy spolku organizovány jiným, zákonným způsobem, nebo nemusí být organizovány vůbec).

Pokud se týká možného řešení právní formy koordinačního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoba), pak její organizační struktura vytvořená účelovým „sdružením“ adresátů regulace (tedy spolků, církví, církevních sdružení nebo jiných právnických a fyzických osob) předpokládá opět přístup na základě principu dobrovolnosti, a tedy závazky České republiky vůči Listině základních práv EU zůstanou plně zachovány.

Ochrana osobních údajů

Pokud jde o oblast zpracovávání osobních údajů, ta je na úrovni primárního práva upravena **čl. 8 Listiny základních práv EU**, podle kterého „**má každý člověk právo na ochranu údajů osobního charakteru, které se ho týkají. Tyto osobní údaje musí být zpracovány korektně, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu.**“. Dodržování pravidel stanovených čl. 8 Listiny základních práv a svobod podléhá dohledu nezávislého orgánu, kterým je v České republice Úřad pro ochranu osobních údajů.

Podrobněji se touto oblastí poté zabývají sekundární normy, především **směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES ze dne 24. října 1995 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů**. Směrnice 95/46/ES představuje na evropské úrovni referenční normu v oblasti ochrany osobních údajů, jímž byl zaveden právní rámec, jehož cílem je ustavení rovnováhy mezi vysokou úrovní ochrany soukromí jednotlivců a volným pohybem osobních údajů v rámci Evropské unie (EU). Za tímto účelem směrnice stanoví přísná omezení pro shromažďování a využívání osobních údajů.

Směrnice 95/46/ES se vztahuje na údaje zpracovávané automaticky (např. počítačové databáze zákazníků), jakož i na údaje, které jsou obsaženy v neautomatizovaném rejstříku nebo do něj mají být zařazeny (tradiční lístkové rejstříky). Naopak pro zpracování návrhu věcného záměru zákona samotná směrnice provádí výluky ze své působnosti pro zpracování údajů prováděné pro výkon činností, které nespádají do oblasti působnosti práva Společenství, jako je veřejná bezpečnost, obrana či bezpečnost státu.

Cílem směrnice je vytvořit právní rámec pro udržení rovnováhy mezi vysokou úrovní ochrany soukromí jednotlivců a volným pohybem osobních údajů v rámci Evropské unie, avšak i v tomto případě směrnice v čl. 13 stanoví výjimky a omezení ze své působnosti. V čl. 13 odst. 1 směrnice je stanoven rozsah těchto výluk a omezení, pokud jsou důvodné pro zajištění – kromě jiného také – bezpečnosti státu, obrany a veřejné bezpečnosti, a to jako samostatných důvodů. Směrnice 95/46/ES v daném případě ne zcela určitě rozlišuje mezi obranou a bezpečností státu, když navíc pracuje ještě s oblastí „veřejné bezpečnosti“, což by mohlo být vnímáno jako „bezpečnost vnitřní“. Vzhledem k tomu, že na zpracování návrhu věcného záměru zákona je nutné použít zákon č. 101/2000 Sb. jako transpoziční normu vůči směrnici 95/46/ES, není nutné se touto terminologickou nejednoznačností vůči návrhu zabývat.

Jak je již uvedeno, směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/46/ES byla transpozičně promítnuta do zákona č. 101/2000 Sb., a tedy dopady směrnice do návrhů jednotlivých variant věcného řešení budoucí regulace je zajištěna prostřednictvím tohoto

zákona tak, jak je uvedeno v kapitole I. 5 a v části II. 5 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace.

Dne 4. května 2016 bylo v Úředním věstníku Evropské unie zveřejněno přijaté **nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679/EU ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů)**. Cílem tohoto nařízení je zvýšení ochrany osobních údajů a přizpůsobení této ochrany novým společenským podmínkám, neboť od roku 1995, kdy byla směrnice 95/46/ES přijata došlo k masivnímu nárůstu zpracovávání osobních údajů, účelům jejich zpracování a kategorií jejich zpracovatelů.

Nařízení se použije ode dne 25. května 2018, k němuž bude také zrušena směrnice 95/46/ES; dopady nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679/EU je proto vhodné vyhodnocovat až v rámci znalosti jednotlivých zvolených věcných řešení na základě rozhodnutí vlády k návrhu věcného záměru zákona, tedy při přípravě paragrafovaného znění připravované regulace.

Podrobnosti k této kapitole jsou blíže rozpracovány v části VII návrhu věcného záměru zákona.

Držení a užívání zbraní

Navrhovaná právní úprava počítá mimo jiné také s využitím dovednostního potenciálu držitelů palných zbraní k jejich přípravě k zapojování se do přípravy k plnění úkolů ozbrojených sil, a to především prostřednictvím spolků, ve kterých jsou sdružováni. Problematiku nabývání a držení palných zbraní upravuje na úrovni Evropské unie směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853 ze dne 17. května 2017, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní, která podmínky nabývání a držení některých kategorií palných zbraní zpřísňuje. Lhůta pro její transpozici do právního řádu České republiky uplyne 14. září 2018.

Revidovaná směrnice ve svém čl. 2 odst. 2 vylučuje ze své působnosti nabývání nebo držení palných zbraní a střeliva v souladu s vnitrostátními předpisy ozbrojenými silami, policií nebo orgány veřejné moci, a tedy pro zbraně užívané ozbrojenými silami České republiky se revidovanou směrnicí provedenou regulací není třeba zabývat; totéž by se pak týkalo také případů, kdy by pro účely připravenosti občanů (obyvatel) k obraně státu byly použity zbraně ozbrojených sil České republiky v rámci jimi prováděného výcviku tak, jak je navrhováno v rámci osvědčování způsobilosti držitelů zbraní kategorie A pro jejich případné zapojení do plnění úkolů ozbrojených sil pro případy vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

Jiný vztah však má návrh věcného záměru zákona k současnému znění čl. 6 odst. 2 směrnice, který umožňuje členským státům využití výjimky z její aplikace tím, že připouští, aby „v zájmu ochrany bezpečnosti kritické infrastruktury, obchodní dopravy, konvoju vysoké hodnoty a citlivých prostor, jakož i pro účely národní obrany, vzdělávací, kulturní, výzkumné a historické účely, pokud je dodržena zásada legitimnosti držení palných zbraní a střeliva zařazených do kategorie A, příslušné vnitrostátní orgány udělily povolení pro palné zbraně,

jejich hlavní části a střelivo této kategorie, v jednotlivých případech a s náležitým odůvodněním, není-li to v rozporu s veřejnou bezpečností a veřejným pořádkem“.

Podle bodu 16. úvodního ustanovení revidované směrnice by se tato výjimka mohla vztahovat například na jednotlivce, kteří se za účelem národní obrany účastní dobrovolného vojenského výcviku. Z uvedené citace lze dovodit, že oním „dobrovolným vojenským výcvikem“ se nerozumí „přípravou vojáka v záloze k plnění úkolů ozbrojených sil jeho vojenský výcvik prováděným formou vojenského cvičení“ ve smyslu § 12 branného zákona, ale tak, jak je popsáno v účelu návrh věcného záměru zákona, dobrovolný výcvik prováděný mimo výkon branné povinnosti. Ve vztahu k návrhu věcného záměru zákona se tedy nebude jednat ani o pravidelné vojenské cvičení, které je přípravou vojáka v aktivní záloze, nebo o dobrovolné vojenské cvičení, které je dobrovolnou přípravou vojáka v záloze, protože § 12 branného zákona vždy do role nositele výcviku staví vojáka (vojáka v aktivní záloze nebo vojáka v záloze), zatímco směrnice Rady 91/477/EHS do této role staví jednotlivce bez vztahu k branné povinnosti, tedy obecně každou fyzickou osobou, bez ohledu na to, zda je nebo není vojákem.

Uvedená výjimka podle čl. 6 odst. 2 citované směrnice je vyhodnocována nikoliv s cílem využití zbraní a střeliva občanů (obyvatel) k plnění úkolů ozbrojených sil České republiky, ale za účelem zajištění vycvičenosti jejich držitelů v souladu s potřebami těchto ozbrojených sil. Tyto potřeby jsou definovány nejenom počtem osob, ale také požadavky na teoretické znalosti, fyzickou připravenost, periodický výcvik a znalosti plnění úkolů v uskupeních, do kterých by tito dobrovolníci do budoucna mohli být začleňováni.

Pro potřeby návrhu věcného záměru zákona se proto předpokládá využití výjimky především za účelem národní obrany, nicméně pouze ve vztahu k osobám, které se budou mít zájem podílet na dobrovolném vojenském výcviku, a to ať již se zbraní v jejich držení nebo se zbraní evidovanou ozbrojenými silami České republiky.

ZÁVĚR:

Podrobnějšího zhodnocení existujícího právního stavu je provedeno v kapitolách 1.2 – „Definice problému“ a 1.3 - „Popis existujícího právního stavu v dané oblasti“ závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace.

Návrh věcného záměru zákona není s právem EU v rozporu.

Návrh věcného záměru zákona není v rozporu ani s mezinárodně – právními závazky (včetně závazků vůči NATO), z nichž nevyplývá povinnost členských států jednotně upravit podmínky připravenosti občanů k obraně státu; konkrétní práva a povinnosti občanů i subjektů odpovědných za zajišťování obrany státu jsou specifikovány v rámci národního zákonodárství.

V.4.4 Vztah návrhu zákona k úpravám koordinačního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoby) v zákonech Finska, Litvy a Estonska

FINSKO

Finský zákon o dobrovolné národní obraně stanoví pravidla pro dobrovolnou národní obranu pod dohledem a vedením státních orgánů. Zákon si klade za cíl rozvíjet způsobilost občanů a státního aparátu pro zapojení do pomoci společnosti, a to pro případy

- vážného ohrožení státu nebo
- výjimečných okolností.

Dobrovolná národní obrana a koordinace opatření v oblasti dobrovolné národní obrany v různých administrativních sektorech spadá do působnosti Ministerstva obrany. Na dobrovolné národní obraně se dále podílí také orgány a organizace, které za tímto účelem s Ministerstvem obrany spolupracují. Tyto orgány a organizace mohou uzavřít dohody o podmínkách a způsobu práce při takové kooperaci.

Centrální osobou plnící úkoly v oblasti dobrovolné národní obrany je Finská Asociace výcviku národní obrany (dále jen „Asociace“), která je veřejnoprávní korporací s působností celostátního koordinačního orgánu pro dobrovolnou národní obranu. Asociace může nabývat práva, činit závazky a vystupovat před soudem nebo jiným orgánem.

Asociace především organizuje vojenský výcvik řízený a dozorovaný Ministerstvem obrany a další výcvik přispívající ke zvýšení vojenské způsobilosti jako součást dobrovolné národní obrany. Také zajišťuje publicitu a vzdělávání související s dobrovolnou národní obranou. Dále se zaměřuje na zvyšování účasti žen v dobrovolné národní obraně a organizování výcviku přispívajícího v tomto směru ke zvýšení jejich vojenské způsobilosti. Asociace také kontroluje, podporuje a koordinuje výcvik v oblasti národní obrany poskytovaný jejími členskými organizacemi.

Mimo to může Asociace organizovat výcvik v oblasti bezpečnosti, pohotovosti, vedení a školení instruktorů, předkládat iniciativy a jinak přispívat k národní obraně. Se svými členskými organizacemi se nicméně může dohodnout také na uspořádání dalších druhů výcviku. Asociace a její členské organizace také organizují vzdělávací akce v oblasti bezpečnostní problematiky, kondiční výcvik nebo poskytují další výcvik pro nezbytnou připravenost k zajišťování národní obrany a získání řídicích (velitelských) schopností.

Ve vztahu k návrhu věcného záměru zákona je velmi inspirativní úprava, umožňující v oblasti střeleckého výcviku jako instruktorů a vedoucích cvičných střelb využívat pouze osob z ozbrojených sil nebo osob schválených ozbrojenými silami (tedy akreditovaných instruktorů). Jako instruktoři mohou být schváleny pouze ty osoby, které

1. absolvovaly výcvik pro vedoucí nebo instruktory v ozbrojených silách nebo výcvik poskytovaný Asociací,
2. prokázaly v praxi, že jsou způsobilé pro organizování cvičných střelb v ozbrojených silách a
3. jsou (i jinak) považovány za způsobilé pro plnění úkolů instruktora ozbrojených sil.

Řídícími orgány Asociace jsou valná hromada a představenstvo. Asociace má také výkonného ředitele. Představenstvo je složeno z předsedy, místopředsedy a sedmi dalších členů. Předsedu a čtyři další řadové členy jmenuje vláda na svém pravidelném zasedání. Valná hromada Asociace volí místopředsedu a další řadové členy na návrh členských organizací Asociace.

Valná hromada především schvaluje obecné zásady činnosti a financování Asociace a přijímá a vylučuje její členy, přičemž za svého člena může přijmout jakoukoliv celostátní právnickou osobu, jejíž úkoly nebo oblast působnosti zahrnují nebo se úzce dotýkají podpory národní obrany.

Představenstvo zase zejména vykonává nejvyšší rozhodovací pravomoc v Asociaci ve všech záležitostech, které nespadají do působnosti valné hromady. Úkolem výkonného ředitele je vést a rozvíjet Asociaci a její činnost.

Výcviková činnost Asociace je financována z prostředků získaných z vlastní činnosti a z případných členských příspěvků a dalších zdrojů přidělených jí pro tento účel. Asociace může za svoji činnost účtovat poplatky. Využívání těchto poplatků a obecná pravidla pro jejich výši se řídí zvláštním zákonem. Rozpočet ústřední vlády obsahuje také každoročně finanční prostředky pro poskytování státních dotací Asociaci na provozní náklady vzniklé při plnění povinností ve veřejné správě. Orgánem pro státní podporu je Ministerstvo obrany. Státní financování musí být nicméně vedeno odděleně od dalších finančních zdrojů Asociace.

Zákon dále upravuje například otázky spolupráce s ozbrojenými silami, auditu a účetnictví, fiskálního dohledu, finančních a sociálních výhod, přístup do informačního systému („rejstříku“) nebo podmínky zveřejňování informací.

Rozsah zákona o Litevské střelecké unii je, jak název napovídá, vymezen oproti finské úpravě úžeji. Upravuje postavení a činnost Litevské střelecké unie (dále jen „LRU“), která je

- dobrovolným,
- polovojenským,
- civilním a
- sebeobranným

sdružením podporovaným státem, které pomáhá při zajišťování národní bezpečnosti.

Z právního hlediska jde o veřejnou právnickou osobu s omezenou občanskoprávní odpovědností, jejíž právní formou je spolek. Spolupráci celého systému národní obrany Litvy s LRU řídí Ministerstvo národní obrany.

Smyslem LRU je posílit národní bezpečnost Litevské republiky stmelením jejích občanů za účelem přispět k

- zvýšení obranyschopnosti státu,
- zajištění veřejné bezpečnosti,
- vytvoření občanské, vlastenecké a národní vzdělané společnosti a

- vychovávání sebevědomých, kreativních, motivovaných a disciplinovaných občanů Litevské republiky, kteří jsou připraveni k obraně vlasti a k pomoci ostatním v neštěstí.

LRU provádí výcvik střelců (střelcem se rozumí každý člen LRU bez ohledu na skutečnost, zda má také právo používat střelnou zbraň) pro ozbrojenou obranu státu a občanský odboj. Současně se také podílí na ozbrojené obraně státu a civilní obraně za války („během ozbrojené obrany proti agresi“). LRU rovněž přispívá k dobrovolnému vojenskému výcviku občanů Litevské republiky a pomáhá armádě při výběru občanů Litevské republiky k profesionální vojenské službě, dobrovolné vojenské službě nebo jiné službě v aktivní záloze. LRU také posiluje veřejné vztahy s institucemi systému národní obrany, přispívá ke zvýšení autority armády a prestiže vojenské služby, posiluje a šíří myšlenky LRU, rozvíjí občanské a národní hodnoty, podporuje národní kulturu, podporuje zdravý životní styl a podílí se na provádění politiky mládeže. Do působnosti LRU pak také náleží pomoc institucím systému národní obrany, ostatním státním a obecním institucím a úřadům při plnění jejich úkolů v oblasti obranyschopnosti státu nebo zajišťování veřejné bezpečnosti.

K plnění svých úkolů LRU organizuje a provádí vojenský výcvik střelců, ale také přispívá k dobrovolnému vojenskému výcviku a cvičením pořádaným armádou pro ostatní občany Litevské republiky (tedy „nestřelce“).

Úkolem LRU je také propagace armády a vojenské služby ve společnosti a motivace střelců a dalších občanů Litevské republiky, aby si zvolili aktivní vojenskou službu.

LRU provádí a podílí se na realizaci občanského a národního vzdělávání a dalších neformálních vzdělávacích programů, organizuje a provádí občanské a národní vzdělávání střelců a aktivity podporující zdravý životní styl, poskytuje pomoc armádě, policii, státní pohraniční službě spadající pod ministerstvo vnitra, složkám civilní obrany a záchranného systému a vzdělávacím institucím. LRU rovněž v mezích své působnosti spolupracuje se státními a obecními orgány a institucemi, sportovními organizacemi a kluby, kulturními středisky, sdruženími a veřejnými institucemi.

Mezi úkoly LRU patří také ochrana zařízení a území, které jí patří nebo jsou jí používány, ale také zařízení a území přidělené LRU rozkazy ministra národní obrany nebo na smluvním základě. Armáda je LRU při plnění jejich úkolů nápomocna.

V případě mobilizace mají být bojové čety LRU začleněny do vojenských složek armády a budou bránit stát zbraněmi. V případě neúspěchu provést mobilizaci by čety LRU bránily stát se zbraněmi jako nezávislé složky ozbrojených sil.

Střelci nezpůsobí k aktivní vojenské službě, kteří nespádají pod bojové čety LRU, by za takového stavu měli být povinni vykonávat pomocné úkoly obrany a také organizovat a provádět civilní obranu.

Mezi oprávnění LRU, kterých využívá k plnění svých úkolů, patří zejména:

- mít bankovní účty,
- spravovat, užívat a nakládat s majetkem, který jí patří,
- provádět transakce a také uzavírat dohody o spolupráci se státními a samosprávnými institucemi a orgány, sdruženími a veřejnými institucemi,

- zakládat podniky a veřejné instituce v souladu s postupem stanoveným právními předpisy,
- vstupovat do svazů sdružení (konfederací) a mezinárodních nevládních organizací,
- poskytovat služby ochrany osob a majetku v souladu s postupem stanoveným právními předpisy,
- organizovat, provádět a podílet se na vojenském výcviku střelců a jejich výcviku pro civilní obranu, výcviku mladých střelců (střelci ve věku 11-18 let) k vojenské službě, civilní obraně a dalším vzdělávání, pomáhat státním a samosprávným institucím a orgánům v přípravě a realizaci občanského a národního vzdělávání a dalších neformálních vzdělávacích programů,
- provádět publikační činnost,
- mít sdělovací prostředky,
- šířit informace o své činnosti, národní obraně a vojenské službě,
- organizovat a pořádat setkání, sportovní soutěže a akce, kulturní akce, v souladu se záměry a úkoly LRU,
- nakupovat, vlastnit a používat střelné zbraně, střelivo a speciální prostředky,
- také získávat střelné zbraně a střelivo, a speciální a technické prostředky od armády a jiných státních institucí a orgánů a
- získávat informace potřebné k plnění úkolů a funkcí LRU od státních a samosprávných institucí a orgánů.

Ústředními orgány LRU jsou kongres, velitel, ústřední rada, ústřední kontrolní komise, čestný soud a jiné poradenské a pomocné orgány institucí, které byly těmito institucemi vytvořeny.

Kongres je nejvyšší institucí LRU, která zejména schvaluje a mění operační strategii LRU a volí a odvolává členy ústřední rady, ústřední kontrolní komise a čestného soudu a jejich zástupce. Tvoří jej volení zástupci územních jednotek a střelců, kteří jsou účastníci kongresu ex-officio.

Velitel LRU a jeho zástupci, členové ústřední rady, předseda ústřední kontrolní komise, prezident čestného soudu a velitelé územních jednotek jsou ex-officio účastníky kongresu s volebním právem. Velitel je přímo podřízen ministru národní obrany a ze své činnosti je odpovědný sjezdu. Je nejvyšším funkcionářem LRU, který zastupuje LRU a rozhoduje o jejích činnostech. Velitel také například zajišťuje realizaci záměrů a úkolů LRU a vykonávání funkcí LRU, provádění operační strategie LRU a dalších rozhodnutí kongresu LRU; dále zajišťuje interní postupy LRU a zákonné a hospodárné využívání majetku a finančních prostředků LRU.

Ústřední rada je kolegiální výkonná instituce LRU, která především napomáhá veliteli při řízení činností LRU v době mezi kongresy a projednává návrhy operační strategie LRU a ročních operačních plánů LRU. Velitel LRU a jeho/její zástupci musí být, ex-officio, členy ústřední rady LRU. Dalších devět členů a jejich zástupci jsou voleni kongresem LRU.

Ústřední kontrolní komise je kolegiální instituce vykonávající funkce vnitřní kontroly LRU, včetně její finanční kontroly. Čestný soud zejména projednává případy sporů střelců týkajících se činností LRU a disciplinárních přestupků střelců, včetně porušení morálky střelců a přísahy střelce, nebo čestného slibu mladého střelce.

Výdaje LRU nebo ministerstva národní obrany týkající se občanských a národních vzdělávacích činností prováděných LRU při realizaci neformálních vzdělávacích programů občanského a národního vzdělávání, činností občanské výchovy v oblasti národní obrany, výdaje na výcvik střelců pro ozbrojenou obranu státu, náklady na údržbu budov používaných pro činnost LRU, náklady na dopravu a další výdaje související s pomocí LRU s řízením aktivit jsou hrazeny z prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu pro ministerstvo národní obrany. Základní plat, peněžité odměny velitele LRU, jeho zástupců, velitelů územních celků a zástupců velitelů územních celků, a také základní plat, prémie a další platby střelcům v jiných stálých zařazeních střelecké služby jsou hrazeny z prostředků vyčleněných ve státním rozpočtu pro ministerstvo národní obrany, v mezích mzdových prostředků pro LRU.

Zákon dále upravuje například podmínky členství v LRU, sociální a jiné záruky střelců nebo majetek a finanční prostředky LRU. Zákon rovněž obsahuje zmocnění pro zpracování stanov LRU a etického kodexu střelců.

Zákon o Estonské obranné lize upravuje postavení Estonské obranné ligy (dále jen „Obranná liga“) v systému zajišťování národní obrany, její účel, úkoly, strukturu, právní základ její činnosti a hospodaření, členství a práva a povinnosti členů.

Obranná liga je podle zákona dobrovolná organizace národní obrany vykonávající svoji činnost v oblasti působnosti estonského ministerstva obrany. Obranná liga je organizována v souladu s vojenskými zásadami, disponuje zbraněmi a pořádá cvičení vojenského charakteru. Jejím cílem je zvýšit připravenost národa bránit nezávislost Estonska a jeho ústavní pořádek. Pro dosažení tohoto cíle zákon uplatňuje princip spoléhání se na svobodnou vůli a vlastní iniciativu. Smyslem Obranné ligy není dosažení zisku pro své členy. Také všechny politické činnosti politických stran a jiných politických sdružení jsou v Obranné lize zakázány.

Obranná liga je právnická osoba podléhající veřejnému právu.

Mezi hlavní úkoly, které Obranná liga k dosažení svého cíle plní, patří:

- podílet se na posílení vlasteneckého a národnostního cítění,
- udržovat a zvyšovat u občanů Estonska odhodlání k obraně,
- připravovat národní obranyschopnost státu,
- podílet se na posílení a zajištění bezpečnosti estonských obyvatel,
- poskytovat a organizovat vojenský výcvik pro aktivní členy v rámci postupu stanoveného velitelem ozbrojených sil,
- poskytovat a organizovat další školení a vzdělávání,
- rozvíjet a zvyšovat prestiž tělesné výchovy a sportu mezi obyvatelstvem,
- zajišťovat tam kde je to nezbytné, střežení objektů národní obrany a majetku používaného pro účely národní obrany a zahraničních misí Estonska a
- plnit další úkoly, které stanoví jiné zákony nebo k jejich provedení vydané prováděcí právní předpisy.

Obranná liga může být také v nutných případech vyzvána k účasti při zvládnání mimořádných situací a katastrof (záchranné práce), při výkonu prací v mimořádných situacích, při regulaci dopravy nebo zajišťování bezpečnosti v mimořádných situacích. Obranná liga se dále může podílet na zvládnání mimořádných stavů, na zajišťování kybernetické bezpečnosti pod vedením příslušného orgánu, při školení záložníků a dodatečném školení záložníků organizovaném estonskými ozbrojenými silami, při policejní činnosti, v prevenci a maření útoku proti objektům národní obrany, nezákonném překračování státní hranice nebo dočasné kontrolní linie; podíl je jí přiznán také v oblasti prevence trestných činů.

Obranné lize je uloženo, aby při plnění svých úkolů spolupracovala s jinými osobami a agenturami nacházejícími se v Estonsku, ale i v cizích státech.

Za účelem plnění svých úkolů má Obranná liga právo:

- uzavírat smlouvy,
- budovat výcvikové prostory a sportovní zařízení,
- poskytovat ubytování a stravování,
- vydávat noviny, časopisy, příručky a jiné tištěné materiály,
- pořádat benefiční a veřejné události, včetně placených,
- na základě rozhodnutí valného shromáždění nebo generální rady založit právnickou osobu soukromého práva nebo se stát jejím členem, pokud to přispěje k plnění jejich povinností,
- pozvat osoby vně Obranné ligy, včetně cizího státu, k účasti, a
- vzít si se souhlasem vlády půjčku.

Obranná liga má také právo dočasně bezplatně využívat cvičiště, střelnice, vojenské zbraně, bojové prostředky a potřebné stavby estonských ozbrojených sil pro plnění úkolů; toto používání je koordinováno s estonskými ozbrojenými silami.

Struktura Obranné ligy je tvořena útvarovými jednotkami Obranné ligy. Útvarové jednotky se skládají z velitelství Obranné ligy, okresů, útvaru kyberobran, školy Obranné ligy, Naiskodukaitse (ženská dobrovolnická obranná organizace) a mládežnických organizací Noored Kotkad (Mladí orli) a Kodututred (Dcery domova).

Velitelství Obranné ligy je útvarová jednotka podporující činnost velitele Obranné ligy, jehož úkolem je řídit Obrannou ligu. Velitel Obranné ligy je přímo podřízen veliteli ozbrojených sil, který stanoví požadavky na vojenské schopnosti a připravenost Obranné ligy.

Jednotlivé útvarové jednotky Obranné ligy mají své kolegiální orgány, kterými jsou ústřední orgány a řídicí orgány útvarové jednotky podílející se na řízení Obranné ligy.

Ústřední orgány jsou valné shromáždění, generální rada, ústřední kontrolní výbor a Rada starších. Valné shromáždění je nejvyšším řídicím orgánem Obranné ligy, který zejména projednává záležitosti týkající se organizace a obecné činnosti a vydává k nim stanovisko, vybírá členy generální rady, ústředního kontrolního výboru a Rady starších a schvaluje plán rozvoje. Valného shromáždění se musí účastnit vedoucí útvarové jednotky, který je členem, nebo osoba jmenovaná jako jeho zástupce a zástupci volení z řad aktivních

členů výboru útvarové jednotky nebo valného shromáždění. Velitel Obranné ligy nebo jeho náhradník se účastní zasedání Valného shromáždění s hlasovacím právem.

Řídicím orgánem Obranné ligy je její Generální rada, která především předkládá finanční plán, žádost o financování pro zvláštní účely ze státního rozpočtu, rozpočtu a výroční zprávu valnému shromáždění ke schválení. Generální rada se skládá z velitele Obranné ligy a náčelníka štábu (stálí členové) a tří aktivních členů Obranné ligy volených valným shromážděním na dobu tří let, a tří osob zvolených jako čestní členové. Ze své činnosti je Generální rada odpovědná valnému shromáždění. Ústřední kontrolní výbor je nejvyšším dozorčím orgánem Obranné ligy.

Radu starších tvoří estonští občané starší 18 let z řad významných politických nebo jiných veřejně známých osobností. Jejím úkolem je předkládat stanoviska (například k rozpočtu a plnění rozpočtu nebo k plnění úkolů a provádění činností Obranné ligy).

Příjmy Obranné ligy se skládají z členských poplatků, finančních prostředků ze státního rozpočtu, příjmů přijatých na základě smluv, příspěvků a podpory, příjmů z mimorozpočtového nadačního jmění a nadací, příjmů z převodu nemovitostí, příjmů z organizování výcviku a vzdělávání a ostatních legálních příjmů.

Zákon dále upravuje například členství v Obranné lize, rozdělení členů na aktivní, mladší, pomocné a čestné nebo také podmínky členství, speciální techniku, vybavení pro sebeobranu a zbraně, disciplinární řízení a kázeňské tresty, motivační odměny, záruky, ostrahu zahraničních misí a objektů, audit a dozor, přestupky týkající se manipulace se zbraní nebo přístup Obranné ligy do rejstříků.

VI. PŘEDPOKLÁDANÝ HOSPODÁŘSKÝ A FINANČNÍ DOPAD NAVRHOVANÉ PRÁVNÍ ÚPRAVY

Vyhodnocení dosahu a dopadů navrhované právní úpravy je provedeno podle Obecných zásad pro hodnocení dopadů regulace, a tedy tato část návrhu věcného záměru zákona je zpracována v souladu s čl. 4 odst. 2 Legislativních pravidel vlády také s odkazem na provedení vyhodnocení jednotlivých variant věcného řešení v závěrečné zprávě z hodnocení dopadů regulace, která je samostatnou částí předkládaného materiálu.

VI.1.1 na státní rozpočet,

Navrhovaná řešení budoucí právní regulace směřující ke zvýšení odolnosti státu vůči všem kategoriím vnějších hrozeb, zvýšení podílu občanů (obyvatel) na přípravě k obraně státu rozvíjením jejich schopností k zapojování se do úkolů ozbrojených sil České republiky v období vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu a získáním dovedností a znalostí umožňujícími jim správné řešení životních situací v těchto obdobích bude představovat nároky na státní rozpočet, které však mohou být realizovány v několika

variantách podle konečného výběru volby rozsahu předmětu budoucí regulace a stanovených podmínek jeho dosažení.

K uvedeným variantám předpokládaných dopadů návrhu věcného záměru zákona je nutné uvést, že odhad nákladů je možné provést pouze tam, kde Ministerstvo obrany může využít zkušeností s výkonem srovnatelných činností nebo tam, kde vzhledem k účelu užití finančních prostředků existují pravidla pro výkon předpokládaných aktivit (např. dotace). V ostatních případech nelze provést ani rámcový odhad nákladů, protože nelze odhadnout počty osob, jichž by se týkaly výdaje, nebo základní kalkulace, ze kterých by bylo možné odvodit příslušné nároky nebo výše příspěvků.

Obecně k jednotlivým variantám:

Návrhem věcného záměru zákona navržená věcná řešení budou představovat především organizační řešení provedená uvnitř Ministerstva obrany, resp. Armády České republiky, a to i v případě, že by administrativní a koordinační centrum (tzv. zastřešující osoba) byla zákonem zřízena jako samostatný právní subjekt (veřejnoprávní korporace). Veškeré provozní náklady i předpokládaná navýšení personální (viz dále) by bylo možné realizovat z rozpočtu Ministerstva obrany.

Stejně tak lze předpokládat, že v době existence zákona, pro jehož předložení je zpracováván návrh věcného záměru zákona, bude Ministerstvo obrany ze svého rozpočtu poskytovat i předpokládanou dotační podporu, odměny dobrovolníkům na výcviku a finanční podporu pro zaměstnavatele při jejich uvolňování podle kapitoly I. 4 s odkazem na bod 5 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace, a to na základě schválených dotačních titulů. Předpokladem je finanční podpora projektů do výše až 100 000 000 Kč.

Pro realizaci dotačních titulů k zabezpečení kontinuálně prováděné přípravy občanů k obraně státu v době míru s možností ověřitelnosti kvalitativního stavu této oblasti lze uvažovat také o možnosti využití existující rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany v položce „Příprava občanů obraně státu“, neboť stávající položka i povaha nově určených finančních prostředků mají částečně shodné účelové využití.

Pro zvažování možností financování koordinačního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoby) zatím není přihlíženo k variantě částečného samofinancování centra, protože nelze odpovědně odhadnout možnosti výdělečných aktivit a hlavně finanční přínos.

VARIANTA I.

- řešeny v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany bez zvláštních nároků na její specifické navýšení;

Tato varianta by přicházela v úvahu pouze v případě realizace předmětu budoucí regulace v omezeném rozsahu a výlučně s využitím existujícího personálního a provozního zázemí Ministerstva obrany, a tedy není zcela vyhovující a nedopovídá ani úkolu stanovenému vládou České republiky.

VARIANTA II:

- řešeny v kombinovaném modelu, s tím, že metodické, publikační a koordinační činnosti by byly zajišťovány v rámci rozpočtové kapitoly Ministerstva obrany, ale zřízení administrativního centra a jeho provoz, dotace a příspěvky by byly hrazeny z finančních prostředků představujících nový nárok na státní rozpočet:
 - zřízení a provozování administrativního a koordinačního centra lze předpokládat ve výši cca 60 000 000 Kč ročně (přesnější odhad nelze učinit, neboť nelze přesně určit strukturu a nároky s jejím provozováním zřízené osoby, popřípadě kalkulaci nákladů pověřené osoby),
 - vybudování informačního systému (*k tomu viz dále, náklady nelze určit vzhledem k neznalosti podoby a provozovatele informačního systému*),
 - personální náklady (k tomu viz jednotlivé varianty uvedené dále),
 - dotační programy ve výši 100 000 000 Kč ročně (v tomto případě bude nutné schválit jednotlivé dotační programy, které lze uvést pouze obecně, a to v rámci účelu návrhu věcného záměru zákona, tak jak je uveden v kapitole II. 1; v tomto případě by bylo možné zvážit navýšení kapitoly rozpočtu Ministerstva obrany, týkající se přípravy občanů k obraně státu,
 - příspěvky na činnost akreditovaných spolků (*výši nelze odhadnout, protože v současné době nelze vyhodnotit zájem spolků ani požadavky na ty, které by se mohly o akreditaci ucházet, jednalo by se však především o spolky s branně-technickým zaměřením a spolky nabízející komplexní výchovné programy pro mládež nebo jiné skupiny obyvatelstva*),
 - odměny členů školitelského týmu (tedy centrální skupiny průběžně vzdělávaných školitelů zajišťujících ve vybraných oborech kvalitu sledovaného výcviku a výchovy v oblastech stanovených Ministerstvem obrany); školitelský tým by měl být tvořen převážně externími spolupracovníky z řad spolků a dalších spolupracujících osob, když jeho vzdělávání bude zajišťovat Ministerstvo obrany svými odbornými silami, instruktory Armády České republiky, popřípadě externími odborníky podle povahy školen a vzdělávání,
 - odměny dobrovolníkům na výcviku a finanční podpora pro zaměstnavatele při jejich uvolňování podle kapitoly I. 4 s odkazem na bod 5 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (*výši těchto prostředků nelze odhadnout vzhledem k tomu, že nejsou známé a ani odhadnutelné počty těchto osob a ani rozsah a četnost jejich výcviku*).

VARIANTA III.

Tato varianta je obsahově obdobná jako VARIANTA II, její součástí by však byly také příjmy administrativního a koordinačního centra (tzv. zastřešující osoby). Tyto příjmy by pak mohly pocházet z

- vlastní činnosti (přednášky, publikační činnost, apod.),

- příspěvků pobočných spolků v případě využití struktury hlavní spolek – pobočné spolky,
- příspěvků „akreditovaných členů“,
- dalších zákonných příjmů.

VI.1.1.1. Návrh věcného záměru zákona předpokládá rozšíření působnosti krajských vojenských velitelství, a to zejména o tyto činnosti:

- metodická podpora vybraným (akreditovaným) spolkům (vytvoření „patronátních vztahů“),
- sledování úrovně dodržování dotovaných projektů,
- vyhledávání a vyhodnocování dalších možných aktivit v rámci účelu projektu,
- komunikace se spolky v daném regionu,
- komunikace s bývalými vojáky v regionu a jejich zapojování do přednáškové, vzdělávací a sportovní činnosti,
- pořádání soutěží u vybraných sportovních odvětví umožňujících ověření stavu připravenosti,
- sledování využívání sportovních a výcvikových zařízení Armády České republiky pro přípravu občanů (obyvatel) k obraně státu, vyhodnocování dalších možností, popřípadě inovace těchto cvičišť, koordinace jejich využívání pro spolupracující osoby.

• Výkon nových činností krajských vojenských velitelství bude představovat jejich nezbytné personální posílení, a to o 3 služební místa vojáků z povolání na každém krajském vojenském velitelství.

S tímto posílením jsou spojeny tyto náklady:

14x3=42	měsíční	Roční
mzdové náklady	2 298 800 Kč	27 585 600 Kč
ostatní náklady	988 400 Kč	11 860 800 Kč
celkem	3287200 Kč	39 446 400 Kč

VI.1.1.2. Návrh věcného záměru zákona předpokládá zřízení koordinačního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoby), a to s působností zejména v oblastech:

- veškerá administrace dotačních titulů (včetně jejich předkládání ke schválení vládou, vyhlášení, hodnocení, poskytování kontroly),
- metodická, publikační činnost,
- organizace pořádání přednášek, kursů, soutěží,
- akreditace vybraných spolků,
- ověřovací činnosti dosažené úrovně a stanovených kritérií,
- koordinace instruktorů a využívání výcvikových zařízení Armády České republiky (tedy koordinace personálního zázemí Ministerstva obrany),
- vnější komunikace (spolky, školy, úřady, obce),
- vyhodnocování existujících a navrhování nových aktivit,
- komunikace s Ministerstvem vnitra ve věci vydávání potvrzení o účasti na střeleckém výcviku a souvisejících přednáškách (zbraňová směrnice),
- komunikace s bývalými vojáky z povolání pro osvětovou a vzdělávací činnost, koordinace těchto činností; tato činnost využívá zkušeností vojáků, kteří přestavují svým životem, plněním bojových úkolů a obecně historií svého života možnost poznávat

a v pozitivním smyslu slova se konfrontovat s „hrdiny běžného dne“ a vytvářet si postoje na základě přijatých vzorů;

- koordinace činností s krajskými vojenskými velitelstvími,
 - VARIANTNĚ:
 - vedení souvisejících evidencí, včetně evidence vydaných osvědčení pro účely zahájení povolovacích řízení Ministerstvem vnitra.

Náklady na personální zajištění koordináčního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoby) zřízené:

- v rámci Generálního štábu AČR (22 služebních míst)

22	měsíční	roční
mzdové náklady	1 514 040 Kč	18 168 480 Kč
ostatní náklady	651 037 Kč	7 812 446 Kč
celkem	2 165 077 Kč	25 980 926 Kč

- v rámci organizačních celků Ministerstva obrany (19 státních zaměstnanců a 3 zaměstnanci v pracovním poměru)

22	měsíční	roční
mzdové náklady	1 113 335 Kč	13 360 020 Kč
ostatní náklady	478 734 Kč	5 744 808 Kč
celkem	1 592 069 Kč	19 104 828 Kč

- v rámci nově zřízené právnické osoby

Personální náklady:

22+6	měsíční	roční
mzdové náklady	1 351 952 Kč	16 223 424 Kč
ostatní náklady	581 339 Kč	6 976 068 Kč
celkem	1 933 291 Kč	23 199 492 Kč

Tyto náklady bude nutné doplnit o náklady provozní, které však na základě navrhovaného věcného řešení a nemožnosti odhadu promítnutí jeho variant do konečného řešení nelze odhadnout.

- v rámci pověření existující právnické osoby správou a administrací dotací

V tomto případě by bylo možné postupovat v rámci vytvoření vazby ke krajským vojenským velitelstvím a výkonu jejich působnosti; předpokladem by bylo personální posílení krajských vojenských velitelství o 10 míst státních zaměstnanců (popřípadě s možností zaměstnanců podle zákoníku práce):

10	měsíční	roční
mzdové náklady	594 943 Kč	7 139 316 Kč
ostatní náklady	255 825 Kč	3 069 900 Kč
celkem	850 768 Kč	10 209 216 Kč

VI.1.1.3. Návrh věcného záměru zákona předpokládá variantně také správu informačních systémů:

Definitivní podobu financování zřizovaných informačních systémů bude možné stanovit až na základě konkrétních znalostí o jejich architektuře, rozsahu zpracovávaných údajů, popřípadě podoby a rozsahu sdílených přístupů. Podstatnou část nákladů bude nutné vynaložit na uplatnění opatření k ochraně osobních údajů, tedy zajištění podmínek nakládání s nimi výhradně stanoveným způsobem.

Mzdové náklady související se správou informačního systému (informačních systémů) jsou pro jednotlivé varianty uvedeny výše.

VI.1.2 na ostatní veřejné rozpočty

Realizací návrhu věcného záměru zákona by neměly být vyvolány dopady na ostatní veřejné rozpočty, neboť veškeré aktivity vyvolávající náklady jsou buď nové požadavky na výdaje státního rozpočtu, nebo výdaje existujícího rozpočtu Ministerstva obrany tak, jak je uvedeno v kapitole VI. 1.1.

Pokud se týká dopadů na rozpočty územních samosprávných celků, pak z celkové koncepce navrhovaných věcných řešení je zřejmé, že dobrovolné zapojení obecních nebo krajských úřadů do jednotlivých projektů nevyvolá požadavky na jejich rozpočty, naopak rozsah podpory, návodů, metodik a sdílené dobré praxe může významně přispět ke snížení administrativních úkonů i nižším nárokům na zajišťování činností souvisejících s přípravou občanů k obraně státu. Pozitivně by pak také mohly působit využití dotační tituly na zajištění reálných projektů pro připravenost občanů (obyvatel) k obraně státu a zvyšování odolnosti osob i místního prostředí při řešení životních situací v době vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu.

VI.1.3 na podnikatelské prostředí České republiky,

Tato kapitola je zpracována v kapitole I. 4. 1 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace.

VI.2 sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny,

Návrh věcného záměru zákona má všechny předpoklady vyvolat příznivé sociální dopady. Přímo z účelu návrhu je zřejmé, že směřuje k celkovému posílení sociálních vazeb, odpovědnosti člověka za své blízké, vytvoření vazeb přirozeně poskytované pomoci a vybudování kolektivní odpovědnosti za kvalitu života a podobu míst, ve kterém občané (obyvatelé) žijí. Návrh věcného záměru zákona zdůrazňuje posloupnost odpovědnosti jedinec, rodina, obec, kraj a stát z hlediska jejich práv a odpovědnosti za obranu České republiky, ale také i za zvýšení úrovně sebeobrany obyvatelstva. Smyslem je vychovávat zdravé, fyzicky a mentálně připravené občany, budoucí obránce vlasti.

Nezanedbatelný význam má návrh věcného záměru zákona pro vytváření mezigeneračních vazeb, a to díky tomu, že jednotlivé programy jsou zaměřeny na všechny věkové skupiny obyvatelstva České republiky, přičemž řada z nich přímo předpokládá zapojení různých generačních skupin ve společném vzdělávání (výcviku).

Další pozitivní efekt může přinést zaměření na budování pohybové gramotnosti občanů (obyvatel) a zvyšování jejich fyzické a další odolnosti. Oba tyto cíle jsou předpokladem pro kolektivní aktivity sportovního zaměření a současně pozitivní motivací pro volnočasové aktivity rodin.

Návrh věcného záměru zákona si pak výslovně za cíle klade vytvoření systému vzdělávací a osvětové činnosti, která by vedla k návratu skutečných hodnot do každodenního života, k úctě člověka k sobě samému i k druhým, k hrdosti k této zemi, její historii a k vlastenectví. Přednáškovou činností s využitím velkých osobností a skutečných hrdinů, které Česká republika má a o nichž v řadě případů jen velmi málo hovoří, by měly být zejména u mladé generace vytvořeny pozitivní životní vzory i správný vztah k těm, kteří jsou příklady již svým každodenním životem (přirozené autority a vzory chování). Na tento cíl návrhu věcného záměru zákona klade Ministerstvo obrany velký důraz s tím, že provedené konzultace prokázaly nejenom velký ohlas s takovým nastavením cíle, ale také široké, velmi přitažlivé možnosti jeho dosažení (mimořádné osobnosti, pamětníci historických událostí, váleční veteráni, „hrdinové běžného dne“, archivní materiály VHÚ apod.). Ve spolupráci s jednotlivými spolky v tomto cíli Ministerstvo obrany spatřuje velký a přínosný potenciál pro celou společnost.

S uvedeným pak úzce souvisí nově se otevírající možnosti začleňování vojáků do civilního života po ukončení služebního poměru, a to jednak využíváním jejich specifických znalostí, jednak možnostmi jejich rekvalifikace pro instruktorský (školitelský) tým nebo pro převzetí koordinačního patronátu nad vybranými spolky s branně- sportovním zaměřením.

Návrh věcného záměru zákona není způsobilý v jednotlivých navrhovaných variantách zvýhodnit nebo znevýhodnit specifické skupiny obyvatel, osoby se zdravotním postižením nebo národnostní menšiny, ani vyvolat vůči těmto skupinám jakékoliv dopady.

VI. 3 dopady na životní prostředí.

Návrh věcného záměru zákona není způsobilý vyvolat dopady do životního prostředí.

VII. ZHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STAVU A DOPADŮ NAVRHOVANÉHO ŘEŠENÍ VE VZTAHU K ZÁKAZU DISKRIMINACE A VE VZTAHU K ROVNOSTI MUŽŮ A ŽEN

VII. 1 Vztah návrhu zákona k zákazu diskriminace

Návrh věcného záměru zákona neobsahuje žádná řešení, která by narušovala právo na rovné zacházení a vedla k jakékoliv formě diskriminace. Navrhovaná řešení svou povahou vylučují jakékoliv rozlišení mezi adresáty budoucí regulace, což koneckonců vyplývá také z jejich obecného označení „občan“, resp. „obyvatel“.

Návrh věcného záměru zákona rovněž vylučuje, aby možnost účelové modifikace podmínek realizace jím navrhovaných řešení, která by spočívala v pozitivním nebo negativním zohlednění pohlaví, rasy, barvy pleti, jazyka, víry a náboženství, politického nebo jiného smýšlení, národního nebo sociálního původu, příslušnosti k národnostní nebo etnické menšině, majetku, rodu nebo jiného postavení.

VII. 2 Vztah návrhu zákona k zachování principu rovnosti žen a mužů

Z hlediska principů rovnosti žen a mužů je návrh věcného záměru zákona neutrální, neboť navrhovaná regulace nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost žen a mužů a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro něj odlišné podmínky.

VIII. ZHODNOCENÍ DOPADŮ NAVRHOVANÉHO ŘEŠENÍ VE VZTAHU K OCHRANĚ SOUKROMÍ A OSOBNÍCH ÚDAJŮ

VIII. 1 Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí

Obecně je možné konstatovat, že užití zásady dobrovolnosti jako vůdčího principu celé koncepce návrhu věcného záměru zákona vylučuje negativní dopady do soukromí osob.

Navíc tím, že navrhovaná řešení budoucí regulace představují využití nabídky státu získat konkrétní vědomosti, dovednosti nebo schopnosti, je z povahy věci jasné, že její vědomé a dobrovolné přijetí a realizace nemůže jakkoliv zasáhnout do soukromí osoby (a to ani v případě, že by poskytla o sobě určité údaje).

Místo výkonu školení, výcviku, osvěty nebo jiných souvisejících pořádaných akcí bude vždy – a to také s přihlédnutím k předpokládanému většímu počtu účastníků nebo k povaze prováděných činností vyžadujících speciální vybavení nebo zařízení prostor – mimo obydlí nebo jiné soukromé prostory osob.

Jednotlivé navrhované varianty věcného řešení jsou vždy vyhodnocovány tak, aby jejich realizací nemohlo dojít k omezení nebo narušení práva na nedotknutelnost soukromí osob.

VIII. 2 Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně osobních údajů

Ustanovením čl. 10 odst. 3 Listiny základních práv a svobod je upraveno základní právo každé fyzické osoby na ochranu před neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním osobních údajů, jejichž je subjektem. V tomto směru pro návrh věcného záměru zákona platí to, co je uvedeno v kapitole V.4. 3 tohoto dokumentu a kapitole I.3.1 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace. I v tomto případě je důsledně aplikovaný princip dobrovolnosti také pro navrhované varianty zpracovávání osobních údajů vylučuje jejich neoprávněné zpracovávání, neboť ve všech případech o jejich poskytnutí i podmínkách zpracování bude rozhodovat subjekt údajů. Týká se to jak střelců, kteří se budou dobrovolným výcvikem mimo výkon branné povinnosti připravovat k obraně státu s možností dosáhnout tímto výcvikem na povolení k držení zbraní a střeliva kategorie A, tak případně dalších dobrovolníků podle kapitoly II.4 závěrečné zprávy z hodnocení dopadů regulace (další dobrovolníci s požadovaným branně – sportovním zaměřením s možností využití jejich schopností k plnění úkolů ozbrojených sil České republiky).

Podmínky vedení údajů ve zvažovaných informačních systémech (s variantní úvahou pověření jejich provozovatele) budou stanoveny zákonem, a to dostatečně určitě a přiměřeně svému účelu, navíc tak, že tyto informační systémy (evidence) budou neveřejné povahy, a tedy k vedeným údajům bude mít přístup výlučně jejich správce a subjekt údajů; údaje

nebudou sdíleny žádnou další osobou. Ochrana soukromí a znemožnění zneužití takto vedených údajů budou garantovány architekturou informačního systému a zejména rozsahem povinností jeho správce podle zákona o ochraně osobních údajů (podle úvahy a rozhodnutí o povaze informačních systémů s provázáním k zákonu o informačních systémech veřejné správy).

Zvažované informační systémy nebudou v době míru žádným způsobem provázány k vojenským evidencím podle branného zákona; sdružení údajů bude umožněno teprve pro případy vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, resp. po vyhlášení s nimi souvisejících odvodních řízení (tedy k datu nabytí účinnosti příslušného nařízení vlády). Z toho vyplývá, že rovněž k validaci údajů v informačních systémech podle návrhu nařízení vlády využitím údajů z informačních systémů veřejné správy, konkrétně ze základního registru evidence obyvatel a z informačního systému evidence obyvatel a informačního systému cizinců, by došlo až po tomto datu.

Doba zpracovávání údajů je závislá na vůli subjektu údajů, obecná lhůta by se pak odvozovala od trvání účelu, pro který by byly údaje zpracovávány.

Podmínky zpracovávání osobních údajů

Pokud se týká podmínek zpracovávání osobních údajů v navrhovaných informačních systémech, zákon o ochraně osobních údajů sice přihlíží ke zvláštní povaze zpracovávání osobních údajů, pokud je účelem takového zpracovávání bezpečnost nebo obrana České republiky [§ 3 odst. 6 písm. a) a b) zákona o ochraně osobních údajů] a pro tyto případy liberalizuje správce zpracování od plnění povinností, které tento zákon jinak správci stanoví v § 5 odst. 1 a § 11 a 12 (základní podmínky zpracovávání osobních údajů, informační povinnost správce vůči subjektu údajů a přístup subjektu údajů k informacím), **veškeré další povinnosti však pro zpracovávání osobních údajů ve vojenských evidencích zůstávají plně zachovány.**

Ochrana soukromí a zachování zásady znemožnění zneužití osobních údajů vedených v navrhovaných informačních systémech je proto založena především na tom, že zpracování konkrétních osobních údajů může být prováděno pouze se souhlasem subjektu údajů a výjimky, kdy lze případně zpracování provádět i bez tohoto souhlasu jsou taxativně stanoveny v § 5 odst. 2 zákona o ochraně osobních údajů.

Pokud by předmětem zpracování byly citlivé údaje (*podle jedné ze zvažovaných variant případné vedení informací o zdravotním stavu*), jejichž nositelem je subjekt údajů, platí pro zajištění jejich ochrany přísnější režim (§ 9 zákona o ochraně osobních údajů) a jejich zpracování může být prováděno, jen jestliže subjekt údajů dal ke zpracování **výslovný souhlas**. Subjekt údajů musí být při udělení souhlasu informován o tom, pro jaký účel zpracování a k jakým osobním údajům je souhlas dáván, jakému správci a na jaké období. Existenci souhlasu subjektu údajů se zpracováním osobních údajů musí být správce schopen prokázat po celou dobu zpracování. **Případy, kdy lze zpracovávat citlivé údaje i bez souhlasu subjektu údajů, jsou omezeny výlučně na situace, kdy je to nezbytné v zájmu zachování života nebo zdraví subjektu údajů nebo jiné osoby nebo odvrácení bezprostředního závažného nebezpečí hrozícího jejich majetku, kdy se jedná o zpracování při poskytování zdravotních služeb, ochrany veřejného zdraví, zdravotního pojištění a výkon státní správy**

v oblasti zdravotnictví podle zvláštního zákona nebo se jedná o posuzování zdravotního stavu v jiných případech stanovených zvláštním zákonem, kdy je zpracování nezbytné pro dodržení povinností a práv správce odpovědného za zpracování v oblasti pracovního práva a zaměstnanosti, stanovené zvláštním zákonem, kdy jde o zpracování, které sleduje politické, filosofické, náboženské nebo odborové cíle, prováděné v rámci oprávněné činnosti občanského sdružení, nadace nebo jiné právnické osoby nevýdělečné povahy, a které se týká pouze členů sdružení nebo osob, se kterými je sdružení v opakujícím se kontaktu souvisejícím s oprávněnou činností sdružení, a osobní údaje nejsou zpřístupňovány bez souhlasu subjektu údajů, kdy se jedná o údaje podle zvláštního zákona nezbytné pro provádění nemocenského pojištění, důchodového pojištění (zabezpečení), státní sociální podpory a dalších státních sociálních dávek, sociálních služeb, sociální péče, pomoci v hmotné nouzi a sociálně-právní ochrany dětí, a při zajištění ochrany těchto údajů v souladu se zákonem, nebo kdy se zpracování týká osobních údajů zveřejněných subjektem údajů, je zpracování nezbytné pro zajištění a uplatnění právních nároků, jsou zpracovány výlučně pro účely archivnictví podle zvláštního zákona, anebo kdy se jedná o zpracování podle zvláštních zákonů při předcházení, vyhledávání, odhalování trestné činnosti, stíhání trestných činů a pátrání po osobách.

Současně bude správce a zpracovatel údajů v navrhovaných informačních systémech **vždy vázán povinností přijmout taková opatření, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k osobním údajům, k jejich změně, zničení či ztrátě, neoprávněným přenosům, k jejich jinému neoprávněnému zpracování, jakož i k jinému zneužití osobních údajů** (§ 13 zákona o ochraně osobních údajů). Tato povinnost platí i po ukončení zpracování osobních údajů.

Užívání rodného čísla

Vzhledem k tomu, že v navrhovaných informačních systémech mají být vedeny se souhlasem subjektu údajů osobní údaje, které musí garantovat jednoznačné a nezaměnitelné ztotožnění subjektu údajů s vedenými údaji, je zřejmé, že umožnění zpracovávání rodného čísla v těchto informačních systémech by bylo žádoucí. Na základě tohoto základního identifikačního údaje by navíc byly subjekty údajů ztotožňovány zcela spolehlivě a procesně hospodárně s údaji vedenými v evidenci osob podléhajících branné povinnosti, včetně umožnění ověření těchto údajů v informačních systémech veřejné správy. To je významné proto, že k těmto úkonům by docházelo po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, a tedy využití tohoto jednoznačného identifikátoru je předpokladem dosažení účelu návrhu věcného záměru zákona v rychlé a efektivní podpoře ozbrojených sil České republiky po vyhlášení uvedených stavů.

Pro budoucí právní úpravu vycházející z návrhu věcného záměru zákona bude rozhodující ustanovení § 13c odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., kterým je stanoveno, že rodná čísla lze využívat jen

- „a) jde-li o činnost ministerstev, jiných správních úřadů, orgánů pověřených výkonem státní správy, soudů, vyplývající z jejich zákonem stanovené působnosti, nebo notářů pro potřebu vedení Centrální evidence závětí,
- b) stanoví-li tak zvláštní zákon, nebo
- c) se souhlasem nositele rodného čísla nebo jeho zákonného zástupce.“

Podle zvolené varianty řešení zpracovávání osobních údajů tedy bude nutné provést úpravu umožňující vedení rodného čísla na základě jiného zákona, když současně přichází v úvahu méně efektivní řešení, a to je poskytování rodného čísla výlučně na základě jeho sdělení subjektem údajů a jeho zpracování s jeho souhlasem, s rizikem statistické chyby pro další ztotožnění subjektu údajů při zhoršení bezpečnostní situace před vyhlášení stavu ohrožení státu nebo po vyhlášení válečného stavu vůči vojenským evidencím na základě sdělení například kombinace jména a data narození. Koncepce užití rodného čísla v návrhu věcného záměru zákona vychází ze zásady jeho výlučného zpracování na základě zákona a za podmínek jím stanovených, a to se současným využitím zásady ochrany soukromí a osobního života subjektu údajů, když uvedení rodného čísla subjektem údajů má výlučný účel, kterým je ztotožnění subjektu údajů pro další řízení v zájmu zajišťování obrany státu.

Předkladatel návrhu věcného záměru zákona si je plně vědom skutečnosti, že navrhované řešení má časové omezení své účinnosti, a to ve smyslu § 64 odst. 2 zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, do 31. prosince 2025, neboť po tomto datu již nebude při vytváření základního registru obyvatel možné pro jednoznačnou identifikaci osob využívat rodné číslo, a tedy ověřování totožnosti dobrovolníků prostřednictvím rodného čísla nebude po tomto datu splňovat požadovanou vlastnost zajištění jedinečnosti a nezaměnitelnosti subjektu údajů. Podle předkladatele návrhu věcného záměru zákona je však v této souvislosti nutné přihlídnout k tomu, že v současné době neexistuje plnohodnotný a v čase garantovaný ekvivalent rodného čísla, který by umožnil jednoznačně identifikovat jeho držitele a tomuto držiteli by současně umožnil identifikovat se vůči dalším systémům, a to procesně efektivním způsobem a s garancí realizace tohoto ověření také v mimořádných situacích.

Předkladatel návrhu věcného záměru zákona je tedy toho názoru, že současný reálný stav neumožňuje využít jiný, všeobecně rozšířený a právně garantovaný jedinečný identifikátor fyzické osoby, a tedy v rámci posuzování navrhovaného věcného řešení využil tohoto identifikátoru fyzické osoby, který splňuje jím požadované vlastnosti, včetně všeobecnosti jeho přidělení určené kategorii subjektu údajů (nositel rodného čísla), jeho jedinečnosti, účelu přidělení (jednoznačná identifikace) a vedení v informačních systémech veřejné správy nebo příslušných dokumentacích k ověření vztahu mezi jeho nositelem a osobou, jejíž totožnost je zjišťována. Pro nesplnění veškerých těchto požadovaných vlastností předkladatel nemohl využít například agendových identifikátorů fyzické osoby ve smyslu § 9 a následujících zákona č. 111/2009 Sb., a to hned z několika věcných i právních důvodů. Významným důvodem je skutečnost, že zatímco držitelem rodného čísla je každý občan, neexistuje žádný agendový identifikátor, který by byl pro tohoto občana současně vytvořen a kterým by tento běžně - tedy bez nároků na jeho další aktivní úkon vůči příslušnému správci agendového informačního systému veřejné správy - disponoval, s výjimkou čísla občanského průkazu pro jejich držitele, které však není údajem, s jehož využitím by mohlo probíhat ověřování údajů v dalších informačních systémech veřejné správy. Případnému využití agendového identifikátoru fyzické osoby brání také to, že se jedná o neveřejný identifikátor, který je jednoznačně přiřazen záznamu o fyzické osobě v agendovém informačním systému nebo základním registru v rámci

příslušné agendy, je odvozen ze zdrojového identifikátoru fyzické osoby a kódu agendy a je užíván výlučně k jednoznačnému určení fyzické osoby pro účely výkonu agendy, pro kterou byl přidělen.

IX. ZHODNOCENÍ KORUPČNÍCH RIZIK (CIA)

Návrh věcného záměru zákona, resp. jím navrhovaná variantní řešení věcných řešení předpokládané budoucí regulace, lze z hlediska zhodnocení případných rizik pro vznik korupčních rizik vyhodnotit pouze v obecném rozsahu, a to ve vztahu k jednotlivým návrhům, resp. ve vztahu k účelu celého návrhu věcného záměru zákona.

Vzhledem k výše uvedeným analýzám a navrhovaným řešením je zřejmé, že návrh věcného záměru zákona možnost vzniku korupčních rizik nevyvolává v oblasti vlastní přípravy občanů k obraně státu, jistá míra rizika by mohla vzniknout v oblasti podpory výkonu souvisejících činností, a to zejména pro řízení o dotacích, a dále pak v oblasti osvědčování dlouhodobého zařazení fyzických osob – střelců do dobrovolného výcviku pro jejich připravenost k obraně státu a ověřování splnění stanovených kritérií.

V rámci posuzování korupčních rizik byla využita tato kritéria:

1. Přiměřenost

Návrh věcného záměru zákona pro provedení budoucí regulace předpokládá velmi úspornou právní úpravu, která by v podrobnostech byla doplněna prováděcími právními předpisy, a to co do rozsahu zcela proporcionálně množině do budoucna upravovaných právních vztahů.

Návrh věcného záměru zákona se zabývá variantními řešeními jednotlivých oblastí, ale ani tyto varianty nejsou významným zásahem do působnosti Ministerstva obrany nebo jiným orgánů veřejné správy, nepřinášejí ani zvýšení administrativní zátěže, naopak ve vztahu k územním samosprávným celkům by mohly přinést její snížení.

Návrhem věcného záměru zákona jsou již nyní navrženy dohledové a kontrolní mechanismy, jejichž obecné nastavení umožní průběžné vyhodnocování zjištěných skutečností a včasné přijímání případných opatření k zajištění takového stavu, které povede k dosažení sledovaného účelu. Z koncepce návrhu věcného záměru zákona je zřejmé, že jím navrhovaná regulace se pohybuje ve dvou aplikačních úrovních, a to jednak okamžitým účinkem zahájených aktivit a využívaná nabízených aktivit a další podpory, jednak očekávanými dlouhodobými cíli v oblasti fyzické připravenosti, sociální soudržnosti, odpovědnosti k sobě i druhým, poznávání naší historie i budování skutečné úcty k hrdinům velkých událostí i všedního dne.

2. Efektivita

Návrh věcného záměru zákona navazuje na existující právní instituty a doplňuje

system zajišťování připravenosti občanů (obyvatel) k obraně státu o nové vazby mezi státem a občany nebo různými formami jejich sdružení. Vzhledem k uplatnění principu dobrovolnosti v rámci celého řešení nelze posuzovat efektivitu budoucí implementace v rámci standardních dopadů veřejnoprávní regulace. Efektivita navrhované regulace bude záviset především na atraktivní nabídce státu a aktivním přístupu k její administraci, včetně průběžnému sledování dosahování návrhem věcného záměru stanovených cílů. Možnosti efektivní implementace navrhované regulace tedy budou přímo závislé na pozitivním přístupu státní správy (a samosprávy) k realizaci regulace, což v praxi umožní jednak navrhovaná architektura koordinačního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoba), jednak působnostní a s tím související personální rozšíření krajských vojenských velitelství.

Velmi důležitou úlohu pro garanci efektivní implementace navrhované regulace pak sehraje také zřízení interaktivních webových stránek podpory, které na základě zpětné vazby budou zjišťovat aktuální metodickou a organizační pomoc, a díky kterým bude možné sledovat skutečné potřeby realizace celého „projektu“ nebo jeho částí.

3. Odpovědnost

Centrální postavení v institucionální struktuře zajišťování regulace podle návrhu věcného záměru zákona má Ministerstvo obrany, avšak pouze v jedné z navrhovaných variant také jako správní orgán rozhodující o dotacích; o těch by mohlo rozhodovat také koordinační a administrativní centrum (tzv. zastřešující osoba). V obou případech je však z návrhu věcného záměru zákona zřejmé kdo a za jakých podmínek bude rozhodováno, a to kromě jiného také proto, že pro řízení v dané věci se použijí rozpočtová pravidla.

Návrh věcného záměru zákona ve svých návrzích řešení budoucí regulace nepůsobí tak, že by do budoucna zakládala na nedůvodné nebo nadměrné soustředění pravomocí u některé z navrhovaných realizačních osob, navíc tyto osoby svou právní formou garantují jednoznačnost a transparentnost prováděných úkonů a rovněž jejich předvídatelnou kontrolovatelnost, jednoznačné rozdělení personálních rolí a stanovení konkrétních pravomocí (a odpovědnosti).

4. Opravné prostředky.

Využití opravných prostředků lze předpokládat v těchto oblastech navrhované regulace:

- řízení o poskytnutí příspěvků na činnost akreditovaných spolků a školitelů jako členů školitelského týmu (v případě poskytování nenárokových dotací by bylo postupováno podle rozpočtových pravidel, tedy mez možnosti užití opravných prostředků, i když lze uvažovat o možnosti vytvoření zvláštních, nových „přezkumných“ institutů pro případy, že by poskytovatelem dotací bylo koordinační a administrativní centrum (tzv. zastřešující osoba“),
- podání žádosti o ukončení zpracování osobních údajů,
- řízení o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem.

Ve všech těchto případech lze možnosti existující obrany opřít o již existující právní úpravu, tedy o rozpočtová pravidla, zákon č. 101/2000 Sb. nebo zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb.,

o notářích a jejich činnosti (notářský řád), v znění pozdějších předpisů. Poslední uvedená oblast je navíc pouze hypotetickým řešením, neboť by se týkala odpovědnosti za vydávání metodická doporučení, návody a dopady jiných forem osvětové a školicí činnosti.

Ministerstvo obrany je pak také pro oblasti implementace regulace podle návrhu věcného záměru zákona bude vázáno zásadami činnosti ústředních orgánů státní správy podle části třetí zákona č. 2/1969 Sb. a zásadami činnosti orgánů moci výkonné při výkonu veřejné správy podle správního řádu.

5. Kontrolní mechanismy

Pro návrh věcného záměru zákona budou obecně uplatňovány standardní postupy a výkon kontrolních povinností uplatňovaných ve státní správě, přičemž zejména v oblasti hospodaření se bude jednat zejména o zákony z oblasti regulace státního rozpočtu a finanční kontroly.

Kontrolu nad hospodařením s finančními prostředky příslušným organizačním útvarům Ministerstva obrany nebo (v případě jejího zřízení) centrálně řízeným koordinačním a administrativním centrem (tzv. zastřešující osoba), která by poskytovala potřebnou platformu pro efektivní koordinaci aplikace navrhované právní úpravy, by měl vykonávat Nejvyšší kontrolní úřad. Kontrolu nad hospodařením uvnitř tohoto útvaru nebo zastřešující osoby by poté vykonávalo Ministerstvo obrany, případně také nezávislí auditoři (jeden z auditorů by mohl být například volen valnou hromadou zastřešující osoby a druhého by jmenovalo Ministerstvo obrany). V případě, že by zastřešující osobě bylo umožněno mít také jiné zdroje příjmů než příjmy ze státního rozpočtu, např. příjmy přijaté na základě smluv, příspěvky a podpora, příjmy z mimorozpočtového nadačního jmění a nadací a další příjmy, příjmy z převodu nemovitostí, příjmy z organizování výcviku a vzdělávání, příjmy z poskytování služeb ochrany osob a majetku, pronájem majetku a jiné transakce, příjmy z akcí a jiných zákonných činností, příjmy na základě dědění (hlavním účelem asociace nicméně nesmí být dosažení zisku), měly by uvedené kontrolní subjekty posuzovat také legálnost těchto příjmů. Státní financování musí být nicméně v každém případě vedeno odděleně od dalších finančních zdrojů koordinačního a administrativního centra (tzv. zastřešující osoby).

X. ZHODNOCENÍ DOPADŮ NA BEZPEČNOST NEBO OBRANU STÁTU

Návrh věcného záměru zákona má dopady do oblasti zajišťování obrany státu, neboť podpora plnění úkolů ozbrojených sil České republiky a zajištění připravenosti občanů (obyvatel) k jejímu poskytování je hlavním účelem návrhu. Návrhem věcného záměru zákona by měl být vymezen právní rámec dobrovolné spolupráce mezi občanem (obyvatelem) a Ministerstvem obrany pro nově vytvářenou oblast zapojování občanů do plnění úkolů ozbrojených sil mimo výkon branné povinnosti s využitím jejich osobních dovedností a pro přípravu na plnění takových úkolů, a to na základě odpovědnosti občana za vnější bezpečnost České republiky a kvalitu života v ní; to samozřejmě znamená také vědomé přijetí určité míry nových povinností občana. Návrhem věcného záměru zákona jsou vytvářeny

podmínky, které umožní zvýšit míru připravenosti občanů (obyvatel) na řešení situací souvisejících se zajišťováním obrany státu, stejně jako využít jejich schopností a dovedností pro jejich podporu a zapojení do činností souvisejících se zajišťováním obrany státu po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu. Základním cílem návrhu věcného záměru zákona je vytvořit velmi širokou základnu, která každému občanovi (obyvateli) České republiky umožní správně reagovat na vzniklé situace ohrožující svrchovanost státu nebo životy, zdraví a majetek osob, ochránit sebe, popřípadě přispět k ochraně druhých, a nesprávným chováním neztěžovat plnění úkolů ozbrojeným silám České republiky.

Významným dopadem pro posílení odolnosti České republiky vůči vnějšímu napadení a pro vytvoření zvláštní struktury (cíleně budované skupiny) osob využitelných jako okamžitá podpora ozbrojených sil po vyhlášení stavu ohrožení státu nebo válečného stavu, a to z osob, které nemají zájem na dobrovolném převzetí výkonu branné povinnosti v době míru, ale cítí odpovědnost za obranu státu ve vyšší úrovni, než je uvedeno v předcházejícím odstavci, tedy hodlají se aktivně zapojit do plnění úkolů ozbrojených sil České republiky na základě svého dobrovolného rozhodnutí a v jimi zvolené míře.